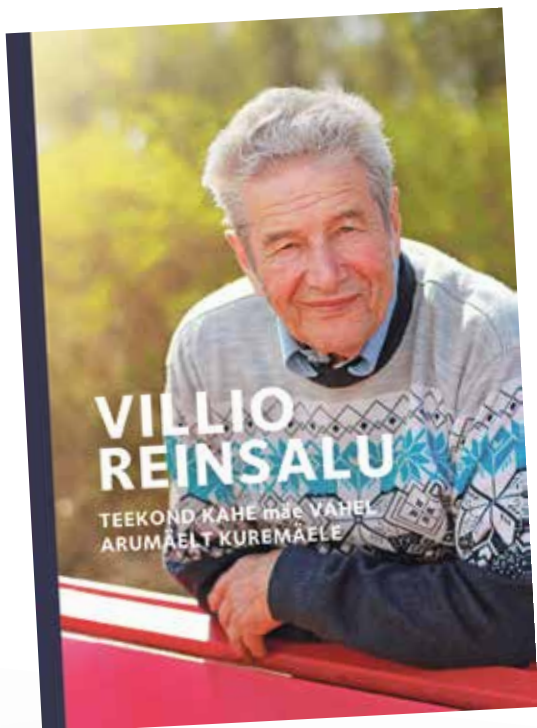

Villio Reinsalu pani 95. sünnipäevaks eluloo kaante vahele

Ene Raudar
raamatu toimetaja

Illuka kooli legendaarne direktor Villio Reinsalu tähistab maikuu alguses 95. sünnipäeva ning on oma pika elu värvikad lood ja ka hallid varjundid raamatusse raiunud.

Tähelepanuväärne on asjaolu, et Reinsalu on sündinud Alutaguse vallas ning elab ka tänasel päeval Alutaguse vallas, kuigi piirkond on sootuks teine. Kuidas nii, saab lugeda raamatust või teavad ajalooteadlikud lugematagi, ent kõik, mis sellele teekonnale jäänud ja nende kümnendite sisse mahtunud, on moel või teisel kaante vahele jõudnud.

„Alustasin oma elu ja lugu Arumäel ja olen pika teekonna lõpus jõudnud Kuremäele. Siin on mu enda sisse seatud kodu ja loodud elumuster. Loodan, et lugeja leiab end üles kirjapandud ridadelt või ridade vahelt, salvestab mõne teadmise või mälestuskillu ning oskab minu loost osa saades väärtustada OMA LUGU“, kirjutab Villio kõigile lugejaile.

Raamat sai pealkirjaks „TEEKOND KAHE mäe VAHEL. Arumäelt Kuremäele“ ja selle esitlus toimub 10. mail, kell 14 Kurtna seltsimajas. Väljaanne on valminud omafinantseeringuga. Soovijad saavad selle soetada nii esitluse päeval kui ka hiljem Kurtna seltsimajast 20 euroga. Laenususse jõuab raamat ka kõikidesse valla raamatukogudesse.

16. mail kell 12
MÄETAGUSE RAHVAMAJAS

Kuldse ea kevadpidu

Tantsuks REET LINNA ja ARE JAAMA

Registreerimine
hiljemalt
6. maiks!

ALUTAGUSE VALLAVALITSUS
528 0514, 336 6900 (MÄETAGUSE)
ELLE TASANE 5332 0597 (IISAKU)
ASTA TALVISTE 5683 8929 (IISAKU)
HILLE KARP 522 8042 (TUDULINNA)
VALVE KOLLO 5695 9943 (ILLUKA)
AIRE ORAS 505 6024 (PAGARI)
TATJANA ŠEVTSËNKO 5811 5491 (ALAJÖE)

Villio Reinsalu

elulooraamatu esitlus

Kurtna seltsimajas

10. mail, kl 14.00

Esinevad:
Illuka naisansambel
Kurtna noorte bänd

TEEKOND KAHE mäe VAHEL
Arumäelt Kuremäele

Raamatut on võimalus
kohapeal osta 20 euroga

Tudulinna

HARIDUSE

ANDMISE ALGUSE

180. AASTAPÄEV

31.MAI 2025

KOOLIMAJA
AVATUD
KELL 10-16
• Näitus

10.30 PÄEVA AVAMINE
MÄLESTUSTEPAIGAS
• Kõunalde süütamine kalmistul

13.00 KONTSERT
RAHVAMAJAS
• Järgneb koosviibimine

KOHVIK
10-12.30 KOOLIMAJAS
12.30 RAHVAMAJAS

Info ja
registreerimine

+372 5349 3822 (R.Urb)
marika.kochk@mail.ee (M.Valter)

Omaette legendiks on kujunenud Illuka kooli hobuse lugu

Kunagi oli nii, et koolil oli mõningal määral ka oma põllu- ja aiapidamine. Kasvatati aed- ja juurvilju, õunaaed andis õunasaagi. Direktor pidi tol ajal oskama kõike – kriidi hoidmisest hobuse saduldamiseni. Ja eks ma oskasin ka. Sageli tuli aga suuremateks töödeks lisajõudu organiseerida ja üsna tavaline oli, et nendeks puhkudeks kolhoosist hobust laenamas käisin.

Ükskord, kui ma siis jälle hobust küsima läksin, hakkas kolhoosi esimees Aleksander Lillevere kiusuga tingimusi esitama. Arvestagu koolirahvas nüüd sellega, et sügisel tuleb vastuteeneks põllutöödele appi minna ja et õpetajatel tuleb vajadusel lüpsjaid asendada, muidu ta hobust ei laena.

Selline tingimus ajas mul harja ikka tõsiselt punaseks. Eks õpilased käisid ju ikka sügiseti põllutöödel abiks, aga et õpetajad pidanuks lüpsjaid asendama... See mulle hinge ei mahtunud.

Nii ma talle sealsamas siis ütlesingi, et minu õpetajad pole küll selleks ülikoolis käinud, et lauta lüpsma minna ja et igaüks tehku ikka seda tööd, mida oskab. Astusin uksest välja ja läksin sirgjoonelt ühe külamehe Remmelga juurde, kellel kuuldavasti hobune müüa oli.

Ostsingi siis koolile hobuse ja mõtlesin, kuidas seda ostu nüüd nii legaliseerida, et asi ka JOKK oleks. Ega siis üks kool tohtinud elusat hobust omada. Hea mõte ei lasknud end kaua oodata – võtsin suksu arvele võimlemishobusena spordiinventari lehel. Seega oli Illuka koolil kirjade järgi kaks hobust: üks täitis oma otstarvet spordisaalis, teine krõmpsutas aga kuuri all kaeru.

Villio esimene ja ainuke mootorratas Zyndapp

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

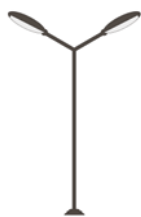
27.03.2025

Marin Grüning
vallavolikogu sekretär

- Kinnitati lisaku Põhikooli põhimäärus.
- Otsustati muuta Alutaguse Vallavolikogu 21. veebruari 2018. a määruse nr 132 „Alutaguse valla elanike soodustused“. Parkimise soodustuse saamiseks tuleb uue kaardi taotlemisel lisada ka kuni kahe mootorsõiduki registreenimisnumbrid. Hetkel kehtivaid kaarte ei pea enne kehtivusaja lõppu välja vahetama.
- Anti nõusolek maakorraldustoimingu läbiviimiseks Illuka külas Vallamaja detailplaneeringu alas kinnistute moodustamiseks.
- Anti nõusolek maakorraldustoimingu läbiviimiseks ja maa osaliseks võõrandamiseks Alajõe külas Alajõe külakeskuse ja rannaala detailplaneeringu alas.
- Anti nõusolek maakorraldustoimingu läbiviimiseks ja maa osaliseks võõrandamiseks Kuru külas Vilka kinnistul.
- Otsustati panna enampakkumisega müüki lisaku alevikus Tartu mnt 52 vallale kuuluv korter.
- Otsustati panna enampakkumisega müüki Mäetaguse alevikus Pärna tn 2 ja Pärna tn 3a kinnistud.
- Alutaguse Vallavolikogu tegi piiride muutmise algatamise ettepaneku Jõhvi linnale ja Kohtla-Järve linnale.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistrist: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestis: https://pilv.alutagusevald.ee/s/27_03_2025_volikogu

Alutaguse Vallavalitsus annab teada, et tänavavalgustus ei tööta maist augustini.

Rahvusrhiivi hooneregistri toimikud

Jagame infot, et Rahvusrhiivi hooneregistri toimikud ei asu Rakvere uurimissaalis, vaid need koliti aastaid tagasi Rahvusrhiivi Tallinna osakonda. Juurdepääs nendele on digitaalselt (www.ra.ee/vau/) rhiivipäringut esitades või laenutus-koopiategi.

T: +372 323 2163
Rahvusrhiiv

Alutaguse Vallavalitsus kuulutab välja eterniidi kogumisringi perioodil 19.05.25 – 25.05.25

Ühe nädala jooksul on Alutaguse valla elanikel erandkorras võimalik Uikala ja Torma prügilatesse tasuta üle anda kodumajapidamises tekkinud eterniiti (17 06 05).

NB! Kogu kogumisringi perioodil saab kodanikukaardi omanik tasuta üle anda 3t eterniiti. Suurema koguse viimisel tuleb elanikul tasuda vastavalt kehtivale hinnakirjale. Eterniidi transport prügilasle tuleb ise organiseerida.

Uikala prügila on avatud tööpäeviti 07.30–19.30, puhkepäeviti ja riiklikel pühadel 9.00–17.00.

Torma prügila on avatud tööpäeviti 9.00–18.00, laupäeval 9.00–16.00, pühapäeval ja riigipühadel on prügila suletud.

Eterniidi äraandmisel tuleb Alutaguse valla elaniku staatust tõendada Alutaguse valla kodanikukaardi ja ID-kaardi esitamisega (prügila töötajale tuleb kontrollimiseks esitada mõlemad dokumendid). Eterniiti üle andev elanik peab lähtuma prügila töötajate korraldustest.

Vähekindlustatud ja eakatel elanikel, kellel on probleeme eterniidi transportimisega jäätmejaamadesse tuleb teha kirjalik avaldus Alutaguse Vallavalitsusele, milles on vabas vormis kirjeldatud, miks elanik ei saa eterniiti ise jäätmejaama viia ning kui suur on eterniidi eeldatav kogus kilogrammides. Vallavalitsus vaatab esitatud avaldused üle ja otsustab, kas avaldus rahuldab.

Korraldatud jäätmevedu Alutaguse vallas, mida ja kuidas on võimalik üle anda

Martin Miller
Alutaguse valla keskkonnaspetsialist

Kõigil Alutaguse valla elanikel on kohustus liituda korraldatud jäätmeveo teenusega, mille eesmärk on elanike jaoks lihtsustada ja muuta mugavamaks jäätmete sorteerimine ning sorteeritud jäätmete üle andmine jäätmevedajale.

SIIN ON KÕIK, MIDA PEAD TEADMA Alutaguse valla korraldatud jäätmevedu hõlmab järgnevaid jäätmeliike:

1. Segaoalmejätmed (hind 27,45 € m³ kohta)

Kõik olmeprügi, mis ei sobi ringlussevõtuks, saab koguda segaoalmejätmete konteinerisse. Segaoalmejätmete konteinerisse on keelatud panna jäätmeid, mille liigiti kogumine on korraldatud. Teenuse kasutamiseks tuleb sõlmida leping Ekovir OÜ-ga.

2. Biolagunevad köögi- ja sööklajajätmed (tasuta teenus)

Teenuse raames saab ära anda toidujäätmeid, mis saavad hiljem komposteeritud. Teenuse tellimiseks tuleb sõlmida leping Ekovir OÜ-ga.

3. Paberi- ja kartongijätmed (tasuta teenus)

Teenuse raames saab tasuta ära anda nt ajalehti, ajakirju, vanu raamatuid, pappi jne. Teenuse tellimiseks tuleb sõlmida leping Ekovir OÜ-ga.

4. Segapakendijätmed (tasuta teenus)

Teenuse raames saab tasuta ära anda nt joogikartongi, metallpakendeid, plastikpakendeid ja teisi pakendimaterjale. Lihtsustatult on pakend kõik see materjal, mis jääb toote tarbimisest alles. Teenuse tellimiseks tuleb sõlmida leping Ekovir OÜ-ga.

5. Tekstiilijätmed (hind 13,73 € m³ kohta)

Vanad riided, voodipesu ja muud tekstiilijätmed saab ära anda vähemalt kord

kvartalis. Teenuse tellimine on lihtne ja kiire. Kõik, mida pead tegema, on võtta ühendust Ekovir OÜ-ga, saates e-kirja aadressile info@ekovir.ee või helistades numbril 33 66 726.

6. Suurjätmed (hind 13,73 € m³ kohta)

Kui kodus on suuri jäätmeid, nagu vana mööbel, vaibad, madratsid jne, saad need hõlpsasti ära anda vähemalt kord kvartalis. Teenuse tellimine on lihtne ja kiire. Kõik, mida pead tegema, on võtta ühendust Ekovir OÜ-ga, saates e-kirja aadressile info@ekovir.ee või helistades numbril 33 66 726.

KUST SAADA TÄIENDAVAT INFOT?

Kui sul on küsimusi teenuse kohta või vajad täiendavat infot, saad alati pöörduda Alutaguse valla keskkonnaspetsialisti Martin Milleri poole.

Telefon 5306 4462

E-post: martin.miller@alutagusevald.ee

Pakendite sorteerimine

Pakendite sorteerimine ei ole keeruline. Tegelikult ei pea üldse mõtlema – kõik pakendid tuleb viia pakendikonteinerisse. Kõige lihtsam on mees pidada, et kõik pakendid, mis olid teie ostetud toote ümber, tuleb viia pakendikonteinerisse. Selleks sobivad näiteks jogurti- ja võikarbid, õli- ja majoneesipudelid, kileümbrised ja -kotid, mahlapakid, konservipurkide ja pudelite pakendid jne.

Pakendeid ei pea seebiga pesema, kuid need tuleb toidust ja joogist tühjendada ning vajadusel kergelt loputada, et mitte teisi pakendeid määrida. Samuti tuleb enne

pakendikonteinerisse viskamist tühjendada kõik šampoonide, kreemide ja puhastusvahendite pudelid, pesupulbri kotid ning muud sarnased plastpakendid.

Pakendite sorteerimine on oluline, sest ainult liigiti kogutud pakendid saavad minna ringlusse. Lisaks on sorteerimine kasulik ka rahakotile, sest pakendite äraveo eest ei pea maksma, samas kui segaoalmejätmete eest tuleb tasuda.

Tarbijana ei pea me teadma, milliseid pakendeid saab ümber töödelda ja millised kasutatakse energeetikas. Oluline on, et kõik pakendid jõuaksid pakendikonteinerisse.

TEADE:

Alutaguse valla jäätmekava 2025–2030 eelnõu avalik väljapanek

Kuni 28.04.25 on avalikustamisel Alutaguse valla jäätmekava 2025–2030 eelnõu, mis käsitleb Alutaguse valla jäätmehoolduse arendamist.

Eelnõuga saab tutvuda Alutaguse Vallavalitsuses tööaegadel ning Alutaguse valla kodulehel www.alutagusevald.ee. Oma ettepanekud jäätmekavale saab esitada kuni 28. aprillini 2025 kirjalikult Alutaguse Vallavalitsusele või e-posti aadressil info@alutagusevald.ee.

Alutaguse valla jäätmekava 2025–2030 eelnõu avalik istung toimub, juhul kui avalikul väljapanekul on esitatud ettepanekuid või vastuväiteid, 30.04.2025 kell 15.00 Mäetaguse mõisas.

Alates 1. aprillist tõusis eriarstiabi visiiditasu, kuid haavatavamate inimeste kaitse säilib

Neeme Raidvere
Sotsiaalministeerium

1. aprillist tõusis eriarstiabi, sh erakorralise meditsiini osakonna visiiditasu 5 eurolt 20 euroni. Haavatavamatele sihtrühmadele nagu pensionäridele, töötutele, lapseootel naistele ja toimetulekutoetuse saajatele on visiiditasu endiselt 5 eurot. Raskemate terviseprobleemide korral, kui inimene jääb haiglaravile, ei tule EMO külastuse eest visiiditasu maksta. Aprillist suureneb ka haigla voodipäevatasu seniselt 2,5 eurolt 5 euroni.

Sotsiaalministeeriumi tervishoiu rahastamise poliitika ekspert Lii Pärk selgitas: „Visiiditasu määra ei ole muudetud üle kümne aasta. Aja jooksul on kasvanud nii meditsiinisüsteemi koormus kui ka kulud teenustele. Muudatused lähtuvad OECD soovitusetest, mille kohaselt visiiditasude suurendamine aitab tervishoiusüsteemi tõhustada, kui seejuures kaitstakse haavatavaid elanikke rühmi.”

Madalamat, viie eurost visiiditasu jäävad maksma toimetulekutoetuse saajad, osalise või puuduva töövõimega inimesed, registreeritud töötud, üle 63-aastased, vanadus- ja töövõimetuspensionärid, alla 19-aastased

lapsed, lapseootel naised ning alla üheaastaste laste emad. „Sealjuures lapseootel naistelt ei tohi küsida ka madalamat visiiditasu, kui ambulatoorset eriarstiabi osutatakse seoses raseduse või sünnitusega,” täpsustas Lii Pärk.

Kehtima hakkab täiendav kaitsemehhanism: kui inimene vajab sama eriarsti juurde

korduvaid visiite, võib võtta aastase perioodi vältel visiiditasu vaid ühe korra. Samuti ei tohi nõuda visiiditasu maksmist, kui toimuvad suunamised raviasutuse siseselt või teise raviasutusse sama eriarsti juurde.

Lii Pärk rõhutas, et vastuvõtt perearsti juurde jääb visiiditasuta. Ööpäevaringselt on olemas ka perearsti nõuandeliin 1220, millelt saab esmast tervisenõu või juhiseid, kuhu oleks oma tervisemurega kõige õigem pöörduda.

Aprillist suureneb voodipäevatasu haiglas seniselt 2,5 eurolt 5 euroni. Voodipäevatasu saab küsida kuni 10 haiglas viibitud päeva eest. Erandina ei või nõuda voodipäevatasu intensiivravis oldud aja eest, raseduse või sünnitusega seotud eriarstiabi osutamisel ja alaealistelt.

Tasub tähele panna, et kui patsiendil ei ole võimalik kokkulepitud ajal tulla vastuvõtule, tuleks sellest vähemalt 24 tundi varem anda teada. Kui teavitust ei ole saadud, on patsient jätk kohale tulemata, on raviasutuses õigus küsida järgmisel korral kahekordset visiiditasu.

Täiendavat infot visiidi- ja voodipäevatasude kohta leiab raviasutuste kodulehtedelt või Tervisekassa kodulehelt <https://tervisekassa.ee/visiidi-ja-voodipaevatasud-ala-tes-01042025>

Kevadine kaevukontroll võib säästa tervisehädadest

Kui linnades elavad inimesed ei pea oma joogivee kvaliteedi pärast üldjuhul muretsema, sest veevärk tagab selle ohutuse, siis maapiirkondades on olukord teine. Tuhandetes Eesti kodudes on joogivei pärit salv- või puurkaevust, mille veekvaliteet sõltub paljuskal kaevu hooldusest ning ümbritsevatest oludest.

Eriti kriitiline aeg kaevuvee kvaliteedi mõttes on kevad. Talve jooksul kogunenud lumi ja jää hakkavad sulama, mistõttu põhjavee tase tõuseb ning lumesulamisvesi seguneb pinnasekihtidega - suureneb risk, et kaevuvette jõuab reostus. Kui kaev asub põllumajandust või vanu reoveesüsteeme kasutavas piirkonnas, võib kevadine sulavesi kaasa tuua nii keemilist (nt nitraadiid, nitritid) kui ka mikrobioloogilist reostust (nt *coli*-laadsed, enterokokid), mis muudavad vee joomise tervisele ohtlikuks.

Just seetõttu soovivad spetsialistid kontrollida kaevuvett vähemalt kord aastas, ideaalis kevadel. Regulaarne veeanalüüs ei ole ainult ettevaatusabinõu – see on investering tervisesse ja kindlustundes, et vesi, mida igapäevaselt joome ja toidu valmistamiseks kasutame, on ohutu.

Kas vesi, mis näib selge, on alati puhas?

Tihti eeldatakse, et kui kaevuvesi on läbipaistev, lõhnatu ja maitseb tavapäraselt, siis on seda ka ohutu juua. Paraku võib see olla petlik. Vees võib leiduda mikroorganisme (bakterid, viirused), keemilisi ühendeid, mis ei ole palja silmaga nähtavad, kuid võivad pikaajalisel tarbimisel põhjustada terviseprobleeme.

Salvkaevud on saastumisele eriti vastuvõtlikud, sest sinna jõuab vesi maapinna ülemistest kihtidest. Kuid ka puurkaevud pole kaitsitud – põhjavee keemiline koostis võib ajas muutuda ning rauda, mangaani või ohtlikke ühendeid võib esineda vees lubatust suuremas koguses.

Eluline näide: perel tekkis kõhuhäda, süüdlaseks osutus kaevuvesi

Möödunud aasta kevadel märkas Kesk-Eestis elav perekond Savi, et pereliikmed kannatavad korduvalt seedehäirete ja kõhuvalude käes. Esialgu kahtlustati viirushaigust, kuid probleem ei kadunud ka nädalate jooksul. Alles pärast veeanalüüsi tegemist selgus, et nende salvkaevus oli bakteriaalne reostus, mis pärines ilmselt kevadiste sulavete tõttu pinnasesse imbutunud saastunud veest.

Pärast probleemi tuvastamist puhastati kaev ning tehti vajalik desinfitseerimine. Perekond muutis oma harjumusi ning nüüd kontrollivad nad oma joogivett vähemalt kord aastas.

„Enne tundus, et mis see analüüsimine meile ikka annab – vesi ju näeb selge ja puhas välja. Aga tegelikult ei oska aimatagi, mis selles peidus võib olla,» sõnas pereisa.

Kaevuvesi on paljude pere jaoks igapäevane veeallikas, mille puhutus mõjutab otseselt nii tervist kui elukvaliteeti. Veekvaliteedi kontrollimine ei ole lihtsalt ettevaatusabinõu, vaid teadlik samm oma pere heaolu ja ohutuse tagamisel.

Oluline!

Regulaarne kevadine kaevukontroll, mida julgustab tegema ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2020/2184, aitab tagada vastavuse joogivee normidele ning ennetada võimalikke terviseriske.

Millal kaevuvett kontrollida?

- **Igal kevadel.** Suurenenud sademete ja sulamisvee tõttu on risk kõige suurem.
- **Kui vees on muutusi.** Kui maitse, lõhn või värvus tundub teistsugune, tuleks analüüs teha kohe.
- **Kui peres esineb korduvaid terviseprobleeme.** Kõhuvaevused, seedehäired ja nahaprobleemid võivad viidata vee saastumisele.
- **Pärast suuremaid veetõrkeid või mullatõid.** Suured ehitustööd või muutused veetasemes võivad mõjutada vee kvaliteeti.

Mida veeanalüüs näitab?

Veeanalüüs aitab välja selgitada vees sisalduvad:

- **Mikroorganismid.** Bakterid, mis võivad põhjustada terviseprobleeme.
- **Nitraadiid, nitritid ja ammoonium.** Ühed ohtlikumad ained joogivees, mis võivad põhjustada tõsiseid tervisehäireid.
- **Oksüdeeritavus.** Võib viidata pinnavee sattumisele kaevu. Muudab vee värvuse kollaseks.
- **Raud ja mangaan.** Võivad mõjutada torustikke ja veekvaliteeti.
- **pH ja vee karedus.** Olulised nii tervise kui ka kodumasinatena jaoks.

Maakonnaliinide sõiduplaanid

15. aprillist muutusid osaliselt maakonnaliinide sõiduplaanid

Liin nr 60 JÕHVI-KUREMÄE

Suveperioodil 15.04–31.10 teenindatakse Raudi kalmistut:

- Jõhvi bussijaamast E–P 9:30, E–P 13:15 ja P 15:15
- Raudi kalmistult E–P 11:00, E–P 14:15 ja P 16:10

Liin nr 62 KOHTLA-JÄRVE-JÕHVI-RAUDI KALMISTU-KUREMÄE

Liin on käigus suveperioodil 15.04–31.10

- Kohtla-Järvelt Kunstide kooli peatusest N ja P 10:40
- Raudi kalmistult N ja P 13:30

1. maist muutuvad osaliselt maakonnaliinide sõiduplaanid

Jõhvi, Kauksi ja Vasknarva suund (Jõhvi-lisaku suuna koondsõiduplaan)

Liin nr 73 JÕHVI-KAUKSI-REMNIKU

- Kehtib suvine sõiduplaan.
- Reedeti Jõhvist uus väljumine 15:15 ja Remnikust 17:15.
- Esmaspäeviti ja kolmapäeviti Remnikust uus väljumine 19:00 (seni 19:15).
- Päikesemetsa peatust teenindatakse nõudmisel.

Liin nr 75 JÕHVI-KAUKSI-VASKNARVA

- Kõik väljumised sõidavad suveperioodil Vasknarvani.
- Suveperioodil on reedeti täiendav väljumine Kunstide koolist 17:55, Virumaa kolledžist kell 18:00 ja Jõhvi bussijaamast kell 18:15. Vasknarvast on võimalik 20:00 jätkata ilma ümberis-tumiseta sõitu liiniga 76 Jõhvini.
- Päikesemetsa peatust teenindatakse nõudmisel.

Liin nr 76 JÕHVI-GORODENKO-VASKNARVA-JÕHVI

- Kehtib suvine sõiduplaan.
- Reedeti liini algus Kunstide koolist 17:00, Virumaa kolledžist 17:05 ja Jõhvi bussijaamast 17:20.
- Reedeti lisaväljumine 20:00 Vasknarvast Jõhvini.
- Pühapäeviti liini lõpp reisijate olemasolul Kohtla-Järvel Apteegi peatuses.

Kõik Ida-Viru maakonnaliinide sõiduplaanid

www.peatus.ee ja www.ivytk.ee/soiduplaanid/

MTÜ Ida-Viru Ühistranspordikeskus

e-post: info@ivytk.ee

SMS ohuteavitused jõuavad inimeseni edaspidi tema eelistatud keeles

Alates 15. aprillist hakkavad ohualapõhised SMSid jõudma inimesteni nende eelistatud keeles – eesti, inglise või vene keeles. Selleks, et vajalik info jõuaks sinuni kiiresti ja oleks üheselt arusaadav, on oluline juba täna oma mobiilioperaatori juures keele-eelistus üle vaadata ning vajadusel seda muuta.

Siseministeeriumi nõuniku ja keele-eelistuse projektijuhi Kadi Luht-Kallase sõnul muudab uuendus teavitused lühemaks ja arusaadavamaks. „Kui varasemalt saadeti sõnum sageli kolmes keeles korraga, siis nüüd jõuab ohuteavitus inimesteni vaid nende eelistatud keeles. See aitab vältida segadust ja vähendab hädaabinumbri 112 ning riigiinfotelefoni 1247 koormust,“ selgitas ta.

Miks see on oluline?

Ohualapõhine SMS on üks osa Eesti ohuteavituse süsteemist EE-ALARM, mis hõlmab ka sireenivõrgustikku, „Eesti.ee“ ja „Ole valmis!“ mobiilirakendusi, ribatekste ETV ja ETV+ kanalitel ning RDS-teavitusi Vikerraadios.

Ohuteavitused saadetakse olukordades, mis võivad ohustada inimeste elu, tervist või riigi julgeolekut. Näiteks võib Päästeamet saata teavituse suure tulekahju korral, Politsei- ja Piirivalveamet massiliste korratuste ajal või Terviseamet, kui levib terviseriskiga seotud ohtlik toit. Samuti võivad Kaitseväge ja Päästeamet edastada juhiseid varjumiseks või evakueerumiseks, kui olukord seda nõuab.

Sõnumi saatjaks on EE-ALARM ja kui sul on Eesti telefoninumber, näed sõnumit selle saatjanimega. Kui aga kasutad välisriigi numbrit, saabub teavitus numbrilt +372 5950 0000. Ohust võib märku anda ka ohusireeni kõlamine.

Mida teha, kui saad ohuteavituse?

Kui saad ohuteavituse sõnumi, võta seda alati tõsiselt, sest riigi ametkonnad saadavad ohuteavitusi ainult reaalsete ohtude korral. Loe hoolikalt läbi, milles oht seisneb ja milliseid juhiseid antakse. Jälgi ametlikke infokanaleid, milleks on kriis.ee leht, samuti riigiinfotelefon 1247.

Tasub tähele panna, et igas ohuolukorras saadetakse vähemalt kaks sõnumit: esimene ohu alguses ja teine siis, kui see on möödas. Vajadusel saadetakse lisaks täiendavaid teavitusi.

Kuidas keele-eelistust muuta?

Keele-eelistust määratakse operaatori andmekogude põhjal ning enamasti on see vastavalt lepingule juba sobivas keeles. Probleeme võib tekkida tööandja numbritega, eriti kui need pole kasutajaga seotud. Olenemata sellest, et keele-eelistust saab igal ajal muuta, soovime mitte jätta selle määramist viimasele hetkele, vaid teha valik juba täna, seda enam, et mobiilioperaatorid on loonud selleks selged juhised:

- **Elisa Eesti eraklient** <https://www.elisa.ee/et/abi/abikeskus/arveldus-ja-lepingud/lepingud/suhtluskeele-maaramine>
- **Elisa Eesti äriklient** <https://www.elisa.ee/et/abi/arikliendi-abikeskus/arved-ja-lepingud/suhtluskeele-maaramine>
- **Tele 2 era- ja äriklient** <https://tele2.ee/abi/e-pood-iseteenindus/iseteeninduse-kasutamine/numbri-pohise-keelevaliku-seadistamine-tele2-iseteeninduses>
- **Telia era- ja äriklient** <https://static.telia.ee/upgrade/telia.html>

Ära jäta keele-eelistuse määramist viimasele hetkele – vaata juhiseid oma mobiilioperaatori kodulehelt!

Tee kindlaks, et **KAEVUVESI** su kodus **ON OHUTU!**

VEELABOR
Miridon

www.miridon.ee | tel. +372 526 8515 | miridon@miridon.ee
Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

Elad Tudulinna, täpsemalt Kellasaare külas. Elu on läinud nii, et pead tööle jõudmiseks ette võtma päris korraliku autosõidu, sest Tudulinna ju enam kooli ei ole. Kuidas nüüd ajadistantsilt vaadates tundub see olukord, kus ka Tudulinna lapsed peavad kooli jõudmiseks sõidu ette võtma?

Mul ju tegelikult ei ole otsest vajadust selleks sõitmiseks- juba sel hetkel, kui kool Tudulinna kinni pandi, oli mul jäänud pensionini kaks kuud.

Aga eks see kooli sulgemine ikkagi kripeldab hinges ja meel on kurb. Vana-rahvas ütles, et kui kolm k-d (*kirik, kool ja kõrts*) on olemas, siis on küla elus. Tudulinna on nüüd neist kolmest olemas vaid kirik, aga sellegi kogudus ei ole kuigi arvukas.

Ise oled sa juurtega siinkandis kinni, oled siin sündinud ja kasvanud?

Olen sündinud ja kasvanud Jõhvis. Kuid vanaisa ehitatud maja jäi ühel hetkel Narva maantee (*tollal 21. juuni tänav*) uutele korruselamutele ette ja nii me sealt lisakusse sattusime. Olin siis kaheksandas klassis. Meil on ääretult tore klass, oleme Iisaku Keskkooli 4. lend. Iga aasta juuli lõpuks broneerime oma ajagraafikusse 2–3 päevase koosolemise aja reisimiseks. Ühised ekskursioonid on meid sõidutanud Lätti, Norrasse ja Saimaa järvestusse Soomes, kutsunud avastama Eestimaa kõiki maakondi ja uudistama meie saari Naissaarest Pii-rissaareni. Eeloleval suvel ootab meid taas Hiiumaa.

Ja siis edasi läksid ülikooli?

Nii sirge see tee siiski ei olnud. Ema andis mulle Tallinna sõiduks raha, et astuksin kunstiinstituuti (*ERKIsse*), aga selle asemel läksin hoopis lavakunstkateedri katsetele. Sinna ma muidugi sisse ei saanud ja kodus tuli seega aru anda, mis ja kuidas. Ema vastus oli seepeale lühike: „Siis lähed tööle ja jutul lõpp.“ Esmalt olin sides (*omaaegne posti- ja sideteenuseid osutanud asutus*) autojuht. Kui toonane koolidirektor Endel Mölder sellest kuulis, polnud ta sellega üldsegi nõus: „Naine ja autojuht! Anna aga lõpparve sisse ja mine Tudulinna kooli tööle.“ Maal ei olnud ka sel ajal õpetajaid lihtne leida ja nii me kahe klassiõega Tudulinna läksimegi. Mõtlesin siis, et õpetajaks ma kindlasti ei jää.

Elu läks aga oma rada: abielu, laste sünd ja töö Iisaku sovhoosis autojuhina. Seejärel taas töökoht koolis, kus Endel Mölder mulle igal võimalusel meelde tuletas, et tuleb ka pedagoogiline haridus omandada. Alles siis astusin Tallinna Pedagoogilisse Instituuti.

Ma nüüd korraks liigun ajateljel tagasi ja küsin, kust sellised mõtted nagu kunstiinstituut või lavakas?

Jõhvis elades olin käinud kunstikoolis ja Kesleri-nimelises Keskkoolis käisin ka näiteringis, mille juhendajaks oli suurepärase Virve Galkina. Nii et need mõlemad alad olid mind köitnud juba lapseas. Aega jätkus ka suusatrenni jaoks. Mulle meeldib sport. Eks ma olen alati olnud selline, kes ise endale väljakutseid tekitab.

Maalimisega tegelen aeg-ajalt enda lõbuks praegugi ja käin Tiit Varblase akvarellkursusel Tartu Rahvaulikoolis. Õppida ei ole ju kunagi liiga hilja. Mulle väga meeldib, saab kunstikoolis õpitut meelde tuletada ja uusi tehnikaid ka.

Kui Tudulinna kool kinni pandi, siis läksin näiteks Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvuslikku käsitööd õppima. Olen käsitööd alati hinnanud, aga sealt sain kaasa nii palju uusi oskusi ja nippe! Täiesti uus oli minu jaoks kangastelgedel kudumine.

Avastasin enda jaoks ka rahvuslikud mustrid ja seeläbi olen jõudnud tõdemuseni, et vastupidiselt nendele kirjeldustele, kus Eesti maanaist on kujutatud sellise matsaka ja nürimeelsena, on talunaine olnud väga tark, töökas ja kokkuhoidlik – kõik need mustrite kombineerimised, materjalide kasutamine, taimedega värvimine... Millist loogikat see kõik vajab! Lõngade värvimisega läksin korralikult hasarti: saime ülesandeks kaheksa värviproovi, jõudsin vist 56ni ja nüüd on sellele lisandunud ka seentega värvitud lõngaproovid.

Hasardiga on üldse see lugu, et kipun vahel unustama aja enda ümber, lähen oma tegemisse nii sisse, et vahel on väga raske pooleli jätta. Aga kui pead olema kella pealt kuskil mujal, siis pole pääsu, tuleb „mullist“ välja tulla.

Kas kodus ollakse leplikud, et sul on nii palju tegemisi ka väljaspool tööaega?

Minu kaasa Aare on puhkpilliorkestris mänginud. Ta teab, mida tähendavad proovid ja esinemised, nii et tema on alati toetav. Näiteks Olustvere kooli ajal tõi metsast mulle lõnga värvimiseks paju- ja lepakoore kohale ja kui mul oli vaja ette võtta vöö kudumine, tegi ta vööteljed valmis, pani kokku kangaspuud, tegi vajalikud piiritsad... Kus aga suuremat jõudu vaja, on ta alati abiks.

Rabaroosid tantsivad koos juba pea 25 aastat ja kogu selle aja oled olnud nende juhendajaks. Kuidas nad teadsid sind endid õpetama kutsuda ja kuidas sa üldse rahvatantsu juurde oled sattunud?

Kesleri-koolis oli õpetaja Salupere, kes kõik lapsed juba alates esimesest klassist tantsima pani. Ei teagi, kui suur mõju sel oli, sest vahepeal oli ikka paus ka, aga ühel hetkel hakkasin käima Iisakus oma klassiõe Juta Reesti juhendatavas naisrühmas ja kui siis korraks elu Simunasse viis, jätkasin sealses rühmas. Seal sain tollaselt võrdlemisi aastates juhendajalt pakkumise rühm enda vedada võtta. Olen n-õ isehakanud tantsujuht. Hiljem olen siiski läbinud rahvakultuurikeskuse poolt korraldatud suvekursused. Simunas oli minu juhendada lisaks naisrühmale ka segarühm. Ka Tudulinna alustasime kõigepealt segarühmaga, aga mehi jätkus rühma täpselt nii kauaks, kuni algasid kevadised metsatööd. Kui Tudulinna valla kord oli korraldada lõunaregiooni II tantsupäev, oli meil vaid memmede rühm. Meie Marika (Rabarooside rühmavanem Marika Valter) käis välja mõtte kutsuda kokku naisrühm. Tegime ära: 31. jaanuaril 2001 oli naisrühma esimene proov ja suvel esinesime lõunaregiooni tantsupäeval. Ja jäimegi tantsima. Täna koosseisus tantsib veel neli asutajaliiget. Meil on naisi, kes töötavad graafiku alusel, kes

Foto Merle Pikhoff

töötavad Tallinnas või laeval ja seega on nad nädala või kaks siitkandist ära. Prooviaegadega käib seepärast üks suur kombineerimine kogu aeg. Saame hakkama! Meie rühmal on mingi eriline sisemine energia ja sära ning ilmselt ei ole rühma kooshoidmise juures vähetähtsad ka meie ühised tegemised. Tantsupeod, maakonna, koduvalla ja kodukoha üritused annavad motivatsiooni proovides kokku saada. Juba 2009. aastast käime praeguse EstoFolgi kaudu festivalidel Leedus, Itaalias, Austrias, Soomes, Sakamaal, Poolas, Belgias, Ungaris, Gruusias. Tänavu suvel läheme taas Prahasse. Vahele jäid muidugi *Covidi* aastad.

Ja siinkohal tuleb anda au Marikale, meie rühmavanemale. Juba alustades leppisime kokku, et võin küll juhendada, aga organisatoorseid ülesandeid ma enda kanda ei võta. Seega ajab kõiki neid asju Marika. Usun, et selliseid rühmi, kellel on nii tubli rühmavanem, ei ole palju. Kõik need trenniriided, rahvariided, koosviibimised, väljasõidud... Näiteks oleme rühma sünnipäevasid tähistanud spaas.

Ühel suvelõpul saime kokku, et arutada, kuidas edasi või siis täpsemini öeldes, kas edasi. Marika alustas koosolekut lausega: „Ma tellisin trenniseelikute kanga ja kirjutasin projekti, et saaksime uued rahvarõivaseelikud.“ Nii et küsimus jätkamisest oli päevakavast osavalt kustutatud.

Eesti vanasõna

Eha Pärnik pälvis tänavu Alutaguse valla teenetemärgi silmapaistvate teenete eest Alutaguse valla kultuuri- ja hariduselu edendamisel. Korra või paar nädalas veedab ta oma õhtud Tudulinna rahvamajas naisrahvatantsurühma Rabaroosid juhendades, aga põhitöökoht on tal tänasel päeval Mäetaguse Põhikoolis, kus ta lastele matemaatikat õpetab.

Merle Pikhoff
toimetaja

vanematega, kes tulid ideedega kaasa, toetasid ja usaldasid.

Tänapäeval ongi vahel õpetajate suust kuulda olnud, et keerulisem, kui lastega hakkama saada, on lapsevanematega asjaajamine.

Praegu ma ei ole klassijuhataja ja puutun lapsevanematega vähem kokku, aga siiski on ka tänapäeval väga toredaid lapsevanemaid, kellega saab asjadest rääkida ja saad probleemi ära lahendada veel enne kui see suureks paisuda jõuab. Enamus lapsevanemad teavad, et õigustega kaasnevad ka kohustused.

Lastega tegeledes ei tohi ära unustada, et oled ise ka laps olnud ja ehk mõnegi lolluse teinud. Ega lapse olemuses ei ole midagi muutunud. Muutunud on keskkond, võimalused, väärtushinnangud. Lapsest tuleb aru saada.

Nii et naudid tänagi, mil võiksid tegelikult kodus sokki kududa, klassi ette astumist?

Ma ütlesin, et jah, mulle meeldib lastega suhelda. Diplomi järgi olen alghariduse pedagoog, aga algklasside õpetajana ma end siiski ette ei kujuta. Põhiliselt olen õpetanud ikka matemaatikat, selles ainevaldkonnas ka täiendõpet saanud ning lisaks füüsikat ja keemiat.

Minu kogemus keskkooliõpilastega andis teadmise, et nendega on oluliselt lihtsam koostööd teha. Neil on juba pisut täiskasvanu mõistust, nooruslikku tahet, on ideid ja pealehakkamist, aga siiski meeldib mulle rohkem õpetada just seda kõige keerulisemat keskastet. Neid peab suunama, aga neil peab laskma ise teha ja kuskil juba poole seitsmenda klassi ajal hakkavad neist toredad ja täitsa asjalikud noored inimesed kujunema.

Aga sokki võin ka pärast koolitööd kududa.

Nii et põhitöö poolt puhtalt reaallad ja muul ajal loomingulisemad teemad?

Kuidagi on nii läinud tõesti, tasakaalustavad üksteist toredasti. Ehk seetõttu ei tunne ma ka töölt tulles end liiga väsinuna. Ja matemaatikast muide on kasu nii tantsujooniste lugemisel kui ka käsitöömustrite kombineerimisel.

Sul on poeg ja tütar, millega nemad tegelevad?

Nad õppisid mõlemad Tallinna Ülikoolis õpetajateks. Raido õppis kehakultuuri ja Anneli käsitööd ja kodundust ning lisaks ka Tartu Ülikoolis bioloogiat. Kasupoeg Valdo lõpetas Maaülikooli aianduse erialal.

Ja mul on ka viis lapselast, mu kullaterad. Kõik juba suured inimesed, noorimad 11. klassis. Vanaemaga koostegemised on jäänud neil pigem toredasse lapsepõlve, nüüd juba iseseisvumise aeg käes. Aga maale tulevad ikka, kui õpin-gute ja töö kõrvalt vaba hetk tekkinud on.

Jääb sul aega veel millekski või mis on see, millele mõtled moel, et vot kui pensionile jään, siis ...

... jätab koolitööst kõrvale jäämine muudeks tegemisteks rohkem aega. Mulle meeldib väga looduses olla nii fotokaga kui ka pintsliga. Elan ju sisuliselt metsa sees, nii et ei ole vaja kaugele minna. Ja ilmselt tuleb ette võtta mõni reis. Näputööga jätan kindlasti ka. n.õ vabas kulgemises. Teen täpselt nii palju kui parasjagu tahtmist on. Tähtjaid mulle käsitöös ei sobi. Mul tekiks süümeppi-nadi, kui saaksin näiteks tellitud kindapaari kaks nädalat hiljem valmis. Mulle ei meeldi ka teha palju ühesuguseid asju- nii et käsitööga ma elatist teenida küll ei saaks.

Ja milline rõõm kui lapselapsed ja lapsed külla tulevad!

HALO – Hakkab looma! projekti märtsi tegemised

Artikli on kokku pannud ringide juhendajate kirjatöödest

Margot Puštšenko
Iisaku Gümnaasiumi
HALO multimeedia ringijuht

Projekti viib ellu MTÜ Blue Moon, rahastab Õiglase Ülemineku fond

Kevad on kätte jõudnud, „karussell” koolis kogub kiirust ning vaatamata kõigele on jätkuvalt sellel „rattal” HALO oma huvitavate ringide ja õpetlike väljasõitudega. Piilume siis üheskoos, millega on märtsis tegeletud.

TEATRIKULTUUR

Märtsikuu vältel oli ringitundide teemaks etendus „Kakuke” - toimusid lugemis- ja lavaproovid, tehti tähelepanu- ja hääleharjutusi ning olid ka esimesed lavaproovid.

12. märtsil oli näiteringi õpilastel ja 8. klassil võimalus osaleda improteatri ja lavakõne töötoas. Külaskasutaja Rednar Annus, kes juhatas töötoa sisse tutvustusega improteatrit: „Improteater on etenduse loomise viis, kus tekst, karakterid ja tähendused sünnivad koha peal esinemishetkel ja publiku ees.” Improteater tähendabki improviseerimist. Lugu saab alguse, sisu ja lõpplahenduse näitlejate koostööst ja kokkulepete tulemusel. Töötoas sündis läbi mängu ja koosloomise toredaid ja põnevaid „etendusi”. Parim, mis sellest

kogemusest ja koostegutsemisest kaasa võtta, oli rõõm, mis andis energiat kogu järgneva päevaks. Improtreeningul arendati tähelepanu- ja koostöövõimet, lavakõne, spontaansust, loomingulisust ning enesekindlust. Pärast improt on maailm parem paik!

22. mail kell 12.00 on kõigil võimalik osa saada Eesti Improteatri etendusest „Improproff”.

DISAIN

Teisipäeval, 25. märtsil külastas graafilise disaini ring Tallinnas Helmes Design juhti Mikk Tasa, kes on ühtlasi ka Iisaku Gümnaasiumi 37. lennu vilistlane. Mikk on 16-aastase kogemusega auhinnatud strateegilise disaini juht ja mentor. Tema töö keskendub süsteemsele mõtlemisele, kliendikogemusele ja ringdisainile. Olles sügavalt pühendunud innovatsioonile, suunab organisatsioone kasutajasõbralike ja jätkusuutlike lahenduste poole rakendades strateegilist disainijuhtimist. Mikk usub kindlalt, et innovatsioonipõhine disainimõtlemine on võti parema ja jätkusuutlikuma tuleviku kujundamiseks: „Minu ulatuslik kogemus hõlmab nii era- kui ka avalikku sektorit, võimaldades mul läbimõeldud ja jätkusuutlike disainitavade kaudu mõjusaid muutusi juhtida.” Aitäh Mikule õpetliku ja toreda vastuvõtu eest.

TAASKASUTUSRING

Taaskasutusringi jaoks oli märts jääkide kasutamise kuu. Noorem rühm punus

papirõnga abil lõngajuppidest värvilisi sõbrapaelu ja vastuseks Rakvere Teatri üleskutsele valmistati ka terve hulk erinevaid medaleid ja märke lavastuse „Presidendi lustakas vastuvõtt ulakatele lastele” tarvis. Kasutati paberit, pappi, kangast, villa, pärleid ja muud.

Presidendi aurasid meisterdas ka suuremate rühm ja veel tegid nad ikebanasid vanadesse raamatutesse.

MULTIMEEDIA

11. märtsil toimus multimeedia ringi õpilastele koolitus lühifilmi teemal. Koolituse viis läbi meie endine õpilane Jonathan Habakukk, kes on aidanud koolil kokku panna erinevaid Aasta Kooli konkursside videoid, filmib HALO projekti ühisüritusi, korraldab noortele muusikafestivali NORF ja on üldse üks äärmiselt aktiivne ja vastutulelik noor inimene.

Koolitusel rääkis Jonathan filmimisest, sisuloomisest ja tehnikast. Samuti tutvustas ta õpilastele kaadrite erinevusi (lähivõte ja üldplaan). Praktiliseks koolituseks jagati õpilased kahte gruppi ning nad said ülesandeks mõelda lühifilmile sisu, panna paika filmija ja näitlejad. Nalja tegi see ettevõtmine omajagu ning fantaasial lasti lennata. Valmis said filmitud klipid, mis ootavad kokkupanemist. Aitäh Jonathanile toreda koolituse eest!

25. märtsil käis multimeedia ring väljasõidul Tartus. Kõigepealt külastati Reklaamikompaniid, kus tutvustati masinaid ja tehnikaid, millega

valmistatakse selliseid reklaamtooteid nagu nimesildid, kruusid, T-särgid, klepsud, bännerid, reklaamid jne. Edasi liiguti Tartu Ülikooli visuaalmeedia talituses, mis asub Tartu Ülikooli raamatu-kogu hoones. Seal tegeletakse erinevate aktuste, ürituste, loengute, reklaamide kajastamisega nii otseülekannetena kui ka videopildis. Õpilastel oli taas võimalus olla nii kaamera taga kui ees. Väikese pausi ajal nauditati linnavaadet Toomemäelt ning lõunalaud oli kaetud restoranis Vilde ja Vine. Kõhud täis, liiguti edasi Raadio Elmarisse. Seal tutvustas raadiotööd lähemalt peatoimetaja Andres Panksepp, kes tegi ringkäigu raadiote Elmar ja Kuku ning ajalehe Tartu Postimees toimetustes. Päeva lõpetasid Escape Tartu põgenemistoad, mis olid eelnevalt välja valitud laste endi poolt kodulehel oleva tutvustuse põhjal.

OLE VALMIS!

Sel korral oli juhendajal noormeestega rohkem aega rännata, suisa 2,5 h. Esimene tund kulus distsipliini õppimiseks ehk miks ja millal on looduses liikumisel matkajuhi juhendid olulised. Seda kõike tehti paralleelselt maandamisega. Tavaliselt tagasihoidlikumad lapsed olid sel korral mürgeldamisaltimad. Erinevate jookside ja füüsilist pingutust vajavate mängudega saabus ka ühtne maandus. Laululavale jõudes toimus läbi aegade parim juturing, kus terve grupp täielikus vaikuses kuulas, mida üksteisele jagati. Pärast seda ehitati vibusid ja õpiti nendega laskma. Selgus, et ainult kaks poissi grupist olid varem vibu lasknud. Kodutööks jäi seekord füüsilise vastupidavuse treening ehk 30 kilomeetrit rattasõitu terve kuu aja vältel.

ENERGIASEIKLUS

Märtsis uuriti tuule- ja päikeseenergiat. Ringitunnis vaadati õppevideot Pakri tuulepargist, kus tutvustati, kuidas tuulest elektrit saadakse. Paldiski tuuleparki tehti ka virtuaalne ekskursioon. Seejärel ehitasid õpilased LEGO klotsidest majaka prototüübi, millele lisati tuulik ja päikesepaneel valgustuse tarbeks. Tehti ka autod, mis liiguvad päikesevalguse abil. SnapCircuits komplektidega õpiti elektri ja elektroonika põhitõdesid läbi lõbusate praktiliste katsete.

TOIDUKULTUUR

22. märtsil külastas toidukultuuri ring Tartu restorani Pierre, kus neid avasüli vastu võeti. Külastuse käigus viidi õpilastele läbi koolitus, mis hõlmas kõike restoranis käimisega seonduvat: käitumist, poiste tähelepanu oma kaaslaste suhtes, suhtlemist kaaslastega ja teenindajaga, toidu valimist, viisakat ootamist, söömisel noa ja kahvli kasutamist jne. Lapsed jagati juba bussis paaridesse, poisid tüdrukutega selliselt, et igas paaris oleks üks suur ja üks väike laps. Läbi mängiti ka paaride ja sõprade kohting. Lapsed sisenesid restorani paaridena, noormehed hoidsid neidudele ukse lahti, juhatasid garde-roobi ja aitasid tüdrukutel mantlid/joped ära võtta. Edasi juhatasid poisid tüdrukud lauda ning abistasid tooliga. Lapsed olid saanud tutvuda menüüga juba eelnevalt ning tellimise hetkeks oskasid nad väga tublisti menüüst endale sobiva söögi ja joogi leida ning teenindajale oma tellimuse edastada. Lapsed mõistsid, et restoranis toidu ooteaeg ei ole sama, mis McDonald'sis hamburgerit oodata. Peale pearooga valisid kõik endale meelepärase koogi või trühvli, millega oli võimalik tutvuda koogileiti juures. Kui naabrile koogilõik toodi, oli trühvli tellinud lastele suureks üllatuseks, kui erineva suurusega võivad magustoidud olla. Kõhud täis ja tuju hea, suunduti viisakalt ja vaikelt restoranist välja, teenindajad ja restorani juht meid naeratades ära saatmas. Lapsi kiideti nende viisaka käitumise eest. Päev oli tore ja nii mõnigi ütles, et läheb kindlasti tagasi.

PUIDUTÖÖRING

Märtsis jätkas puidutööring puidust kappade valmistamisega. Sel korral liimiti kokku külgede puitosad ning järgmisel korral pannakse peale vitsad, mis külgi veelgi paremini koos hoiavad. Aprillis ootab ees väljasõit Avinurme puidufirmadesse.

Pildigaleriil ja tegevustel saab silma peal hoida ka projekti [HALO – hakkab looma Facebooki lehel](#) (sinna leiab tee kooli kodulehel ja kooli Facebooki lehel olevale logole vajutades).

Improteater Rednar Annusega. Foto M. Valter

Multimeedia ring Elmari raadios. Foto M. Puštšenko

Vabane hoovis seisvast autoromust!

12. mail algab romusõidukite kokkukogumise kampaania, mille käigus saab kuu aja jooksul jäätmekäitlejatele tasuta üle anda vanu seisma jäänud sõidukeid.

Hoovis või põlluserval lagunevad autoromud on ohtlikud jäätmed, mis kujutavad ohtu nii inimeste tervisele kui keskkonnale. Kui vana romu õigesti käidelda, saab sellest aga varuosasid ning väärtuslikku materjali, millest toota näiteks uusi sõidukeid või muid tooteid.

Kui tavaliselt peab inimene romusõiduki jäätmekäitlejale ise ära viima või organiseerima selle transpordi ja tasuma romusõiduki äraveo eest, siis kampaania käigus tuleb jäätmekäitleja sõidukile tasuta järele. Üle saab anda ka osaliselt lammutatud sõidukeid. Kampaania käigus äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta.

Enda nimel olevale sõidukile äraveo tellimine

Kui romusõiduki äraveo tellib selle omanik, siis tuleb tal esitada jäätmekäitlejale kehtiv registreerimistunnistus. Kui sõiduki dokumendid on kaduma läinud, saab ühendust võtta Transpordiametiga, kes edastab omanikule vajalikud dokumendid. Kampaania ajal on registritunnistuse digidokumendi väljastamine tasuta.

Teise inimese nimel olevale romusõidukile äraveo tellimine

Kui inimese hoovis seisev romusõiduk kuulub hoopis kellelegi teisele, siis tasub võtta ühendust Transpordiametiga (info@transpordiamet.ee). Ametile tuleb esitada digitaalselt allkirjastatud taotlus, misjärel võetakse ühendust auto omanikuga ja palutakse vormistada volitus sõiduki üleandmiseks jäätmekäitlejale. Jäätmekäitleja tuleb romule järgi ning kustutab sõiduki registrist.

Kui sõiduk ei ole registreeritud kellegi nimele

Veendu Transpordiameti e-teeninduse taustakontrollist, kas sõiduk on liiklusregistris. Kui ei ole, kuid sõiduk on tuvastatav (olemas registreerimisnumber või VIN-kood), siis pole see takistuseks – kampaania käigus on esmakordselt võimalik ära anda ka selliseid sõidukeid, mis on liiklusregistrist kustutatud. Võta ühendust jäätmekäitlejaga, kes viib omanikuta romu ära.

Romusõiduki tasuta äraveo saab tellida alates 12. maist kuni 9. juunini. Veo tellimiseks tuleb ühendust võtta Eesti Autolammutuste Liiduga (info@elv.ee, +372 578 77 233) või Kuusakoski AS-ga (firma@kuusakoski.ee, 13 660). Veendu, et romule järgi tulevale püksiirile oleks tagatud vaba ligipääs ja ohutu teenindusruum.

Täpsem info tingimuste ja taotluste esitamise kohta: www.kliimaministeerium.ee/romusoidukid.

HOOV PUHTAKS!

LASE OMA AUTOROMU TASUTA ÄRA VIIA!

12.05.-09.06.2025

Romukampaania toimub Kliimaministeeriumi, Keskkonnaameti, Transpordiameti, Eesti Autolammutuste Liidu ja Kuusakoski AS koostöös. Kampaania toimub sel aastal kuuendat korda. Varasemate kampaaniate tulemusel on jäätmekäitlejatele üle antud kokku üle 1400 romusõiduki.

Mõned mõtted õppereisilt Islandile

Pille Nagel

Iisaku Kunstide Kooli direktor

Eesti on väike riik. Island aga rahvaarvult veel pea kolm korda väiksem. Ometi elavad selles riigis ühed maailma kõige õnnelikumad inimesed. Islandlased hoiavad au sees oma keelt ja kultuuri ning nagu meiegi, hindavad kõrgelt oma vabadust.

Ilmselt kõik, kes huvihariduse teemad vastu huvi tunnevad, on kursis Islandi sellekohase edulooga. 18. märtsi Õpetajate Lehe artiklis on Arenguseire Keskuse juhataja Dea Tanilov toonud värskelt välja asjakohased andmed: „Island on pakkunud silmapaistva näite sellest, kuidas huvihariduse süsteemne arendamine võib aidata vähendada noorte riskikäitumist. 1990. aastatel oli Island üks Euroopa kõrgema

teismeliste alkoholi- ja uimastitarbimisega riike. Huvihariduse ja noorte tegevusprogrammide arendamine tõi aga kaasa muutuse, alkoholi tarvitamine 15–16-aastaste seas langes 42%-lt 5%-le ning kanepitarbimine 17%-lt 7%-le. (Õpetajate Leht „Eesti huviharidus võiks Islandilt malli võtta”)

Tundub, et islandlastelt võiks olla mõndagi õppida. Eesti Kunstikoolide Liit ongi sel aastal pööramas tähelepanu Islandile. Eesti Kunstikoolide Liidu tegevuse üheks eesmärgiks on suurendada kunstialase huvihariduse ühiskondlikku mõjukust ja nii on liidu liikmeskoolid juhatuse eestvedamisel ikka valmis leidma parimaid õppimiskohti, et Eesti elu edenemisele omalt poolt kaasa aidata.

Märtsi lõpul toimus õppereis Islandile, et tutvuda selle maa kunstipärase süsteemiga. Külastasime kunstikooli,

noortekeskust, üldhariduskooli kunstitundi, kutseõppeasutuse kunstiosakonda ja kunstitöökooli. Kohtusime kunstnikega, külastasime galeriisid ja ateljeesid ning kunstimuseumi ja -näitust. Toimus ühine seminar, kus arutlesime erinevatel kunstipäsetel seotud teemadel. Mõtteid ja muljeid sai kaasa toodud rohkesti.

20 000 elanikuga Akureyri linnas tegutseb kunstnike ühenduses ligi 100 kunstnikku. Kunstnike ühenduse korraldada on ka kohaliku kunstikooli töö. Kunstikool on linna kohta üsna pisike – õpilasi on seal 30 ringis. Seda on umbes sama palju, kui Iisaku Kunstide Kooli kunstiklassis. Kool on saanud linnalt enda kasutusse endise sadamahoone. Ruumi keskmes asub avar töölaud, mille ümber õpilased toimetavad. Ruumi seinääri mööda paiknevad aga kunstnike ateljeeboksid. Kes õpilastega ei tegele,

saab seal oma loomingule pühenduda. Eks parim õpetaja on teadagi eeskuju. Leian, et nendel õpilastel on küll vedanud, kes saavad oma tavapärase koolitöö käigus näha, kuidas kunstnikud töötavad.

Reykjaviki kunstikooli suuruseks ütles koolijuht olema 300 õppijat vanuses 4 – 94. Eks seda olin Islandil muusikuna töötanud tuttavalt varemgi kuulnud, et Island ei panusta mitte ainult laste huviharidusse, vaid ka täiskasvanute omasse. Ikka seda silmas pidades, et huviharidus pole pelgalt oskuste arendamine, vaid ka sotsiaalsete probleemide ennetusmeede. Riigipoolne eesmärk huvihariduse propageerimisel on vähendada survet sotsiaal- ja tervishoiusüsteemile. Pahed, mis 90datel noori vaevasid, ei olnud ometi võõrad ju ka täiskasvanutele. Kunstikooli külades võisin veenduda, et tõesti pakutakse tegevust igas eas õppijatele. Oli näha, et kunstikool teeb hoolsalt koostööd oma kogukonnaga. Välja on töötatud erineva raskuse ja kestvusega koolitusi ja kursuseid. Töövahendeid on rohkesti. Lisaks tavapärasele trükipressidele, keraamikaahjudele, potiketradele, molbertitele, oli ka masinaga kudumise võimalus, vokiid ketramiseks ja teljed kudumiseks. Island on ju teadagi lõngatootja maa. Silma jäi ka keraamika 3D printer. Selle kohta ütles küll koolijuht, et ega seda väga ei tarvitata, õppijatele meeldib savi ikka rohkem käte vahel voolida.

Aga miks need islandlased siis nii õnnelikud on? Elavad nad ju ometi veelgi kehva aastaringse suusailma tingimustes kui meie. Võtsin reisile kaasa Bruce Hood'i õnneuringuid

Foto Pille Nagel

käsitleva raamatu „Õnneteadus”. Ja sealt loetu valguses paistab, et islandlased teevad nii mõndagi just nii nagu õnneuringute järgi hea on. Õnneliku elu suurimaid vaenlasi on egotsentrislus. Selle välistab juba Islandi karm loodus. Et Islandil ellu jääda, on tulnud teha koostööd ja saada kogukonnaga läbi. No ja hobide olemasolu on samuti osa õnnevalemist. Selles osas tasub islandi inimestel olla tänulik, et hobidega tegelemiseks on loodud kättesaadavad võimalused. Meil jällegi tasub Islandilt eeskuju võtta.

Foto Toomas Mitt

KARJAMAA KÜLA, ALUTAGUSE VALD

**ALUTAGUSE
LASTELAAGER**

25.-28. JUUNI 2025
4.-6. KLASSIDE LASTELE

- KVARK TEADUSTEATER JA VEEPUDELIRAKETT
- PILTSBERGI METSASEIKLUS
- SILEX AJALOOSED VISKERELVAD
- IISAKU MUUSEUMI TÖÖTOD
- AERUSURF

Laager on nutivaba!
Info: www.pakmty.ee

Alutaguse lastelaager tuleb taas!

Anname teada, et alustame oma 15. laagrisuve Karjamaal ja korraldame 25.–28. juuni 2025 taas 4-päevase laagri piirkonna koolide 4.-6. klasside lastele. Laagrisse on oodatud Illuka, Mäetaguse, Iisaku, Avinurme ja Lohusuu koolide lapsed, kokku 60 last.

Laager toimub Alutaguse vallas Karjamaa külas Jõhvi Spordikoolile kuuluv laagrikompleksis Peipsi järve kaldal. Majutus 4-6 kohalistes tubades. Kompleksis on toidustus, sportimisvõimalused ja pesemisvõimalused. Lastele toimub põnevaid töötubasid, kulla tulevad KVARK teadusteater, Silex ajaloolised viskerelvad, aerusurf, Piltsbergi metsaseiklus, Iisaku muuseumi töötod, tekstiilimaal, mudajalgpaal (Rabatalus) jpm.

NB! Tegemist on nutivaba laagriga!

Info ja registreerimine: www.pakmty.ee
Ilusat kevadet kõigile!

Lii Roosa
Peipsi-Alutaguse Koostöökoda
5620 8461

Iisaku Gümnaasiumi edukad etlejad

Kadri Jaska

Iisaku Gümnaasiumi õppejuht

4. aprillil Toila Gümnaasiumis toimunud XXXVII Vendade Liivide etluskonkursil saavutas Iisaku Gümnaasiumi 8. klassi õpilane Lauren Juuse oma vanuserühmas 1. koha. Osalejaid oli kokku 17 ja võistlus toimus kahes vanuseastmes: 4.–6. klass ja 7.–9. klass. Kahe vanuserühma võitjad pidid Liivi loomingut uuesti esitama – Lauren saavutas korduslugemisel üldvõidu ja esindab maakonda vabariiklikul konkursil.

Laurenit juhendas Iisaku Gümnaasiumi õpetaja Marika Valter, kelle õpilasi on ka varem saatnud edu just etluskonkurssidel. Nimelt võitis ka kaks aastat tagasi IG 9. klassi õpilane Hanna-Liisa Oispuu samal konkursil oma vanuserühmas I koha ja üldvõidu. Suur tänu õpetaja Marika Valterile õpilaste juhendamise eest!

Meie valla kolme kooli noorematele õpilastele toimus märtsis etluskonkurss „Loodus meie ümber“. Võistlus toimus 12. märtsil Mäetaguse Põhikoolis ning seal osalesid õpilased 1.-4. klassist. Iisaku Gümnaasiumist saavutasid esimese koha oma vanuserühmas Juhan Moisa 1. klassist ja Kirke Karja 3. klassist. Aitäh teile, õpilasi juhendanud õpetajad Marit Sepp ja Eda Välimets ning õpilastega kaasas olnud õpetaja Anne Jõgi.

Virumaa laulupidu

Virumaa laulupidu „Meil on laulud laulda” toimub 8. juunil Toila laululaval. Sündmus algab kell 16.00 traditsioonilise rongkäiguga, millele järgneb laulupeotule süütamine ja kontsert, kus astub üles tuhatkond lauljat Ida- ja Lääne-Virumaalt.

Laulupeo kunstiline juht on Elo Üleoja, liigijuhid Tanja Elken, Anu Pungas, Olga Portnova, Küllike Šapovalov, Aleksandr Saveljjev.

Meil on laulud, mida laulda. Meil on lood, mida jutustada. Meie oma inimesed, meie oma laulupidu. Üks ja oma, meie Virumaa laulupidu.

Jaga meiega Virumaa laulupeoga seotud mälestusi!

Kutsume üles kõiki, kellel on mälestusi seoses Ida- ja Lääne-Virumaa eri paigus toimunud laulupidudega, jagama neid kas foto, video või mälestusjutu näol. Ootame teie mälestusi/meenutusi e-posti aadressil grete.habakukk@ivol.ee

Sotsiaalmeedia: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61573047551285>

Facebook sündmus: <https://fb.me/e/529gbOGRJ>

Virumaa laulupeo toetajad: Eesti Rahvakultuuri Keskus, Kultuurkapital, Toila vald, Viru Keemia Grupp, Järve Biopuhastus, Linnaekraanid

Korraldaja: Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit
www.ivol.ee ivol@ivol.ee

Alutaguse Lasteaia Trikitõrud ja Müratõrud meisterdasid oma Muumimajad

Liina Pärnpuu

Alutaguse Lasteaia juhataja

Sel aastal tähistavad armastatud Muumid oma 80. sünnipäeva. Selle olulise verstaposti puhul kuulutas Prisma Pere-market koostöös Soome Instituudiga välja loovkonkursi „Ehita oma Muumimaja”. Konkursile olid oodatud osalema lasteaiarühmad ja algklasside õpilased. 4. veebruaril potsatas Alutaguse Lasteaia meilboksi kutse konkursil osalemiseks. Tõrakese maja Trikitõrude ja Müratõrude rühmad, eesotsas õpetajate Kelli-Jete, Merikese ning liikumisõpetaja Evega otsustasid üleskutsel vastata ning oma loomingulisuse proovile panna.

Trikitõrused motiveeris osalema ka teadmine, et sel õppeaastal poldud veel ühelgi konkursil osaletud ning loomulikult võimalus võita vahva auhind. Ühiste arutelude tulemusena otsustati ehitada päris oma Muumimaja – ja mitte ainult üks!

Esimene Muumimaja valmis Trikitõrude rühmas pappkarbist. Lapsed katsid

maja enda värvitud tapeediga, sambad meisterdati tualettpaberi torudest ning mööbel ja trepp valmisid tikutoosidest. Töö käigus kulus rohkelt värvi, liimi ja aega – kuid kõige tähtsam oli see, et kõik lapsed said ehitusprotsessis kaasa lüüa. Valminud maja pakkus lastele palju rõõmu ning seda kasutatakse siiani mängudes, hoolimata sellest, et see on ajaga juba veidi kulunud.

Trikitõrudel ja Müratõrudel tuli koos liikumisõpetaja Evega koheselt mõte ehitada ka lumest Muumimaja. Lumerohke talv Ida-Virumaal andis lootust, et paljudes teistes Eesti piirkondades selline võimalus puudub – seega võiks just meie lasteaed eristuda.

Koostööna loodi lumest Muumimaja, millele uuristati sisse uks ja aknad ning kuhu lapsed ka ise sisse mahtusid. Valminud muumimajadest tehti fotod ja saadeti konkursi korraldajatele.

Konkursile laekus üle 180 fantaasiarikka töö – nende seas oli maju, mis olid valmistatud autokummide, puidust, papist, Lego-klotsidest, lumest ja isegi küpsistest! Meie rõõm oli suur, kui selgus, et Alutaguse

Fotod Merike Hobolainen

Lasteaia Tõrakese maja lumest tehtud maja pälvib eraldi äramärgkimise – Soome Instituudilt eriauhinna!

Korraldajad saatsid meile järgmise tunnustuse: „Palju õnne! Soome Instituut märkis Muumimaja konkursil teie lasteaia tehtud töö ära: Lumest maja on väga sobilik Muumimajaks. Muumioru tegelased seiklesid ja avastasid maailma ning muidugi ei teinud nad seda ainult majas sees. Tõrakesed näitavad eeskujut, et väljas möllates õpitakse maailma tundma ja tuuakse maailma koju kätte. Lumes ehitamine paneb silmad särama.”

Oleme uhked laste loovuse ja koostöö üle. Meie Muumimajad tõid Tõrakese maja lastele palju loomis- ja mängurõõmu!

Teeme ära!

Tule talgutele!

Hakkab looma! Unistamispea - Mäetaguse Raamatukogu
03. mai 2025, kell 10:00
Ida-Virumaa, Alutaguse vald, Mäetaguse, Mäetaguse, Kooli 21
Talgukood: 250407075

Hakkab looma! Unistamispea - Alajõe Raamatukogu
03. mai 2025, kell 11:00
Ida-Virumaa, Alutaguse vald, Alajõe, Valla tänav 8
Talgukood: 250407073

Talgutööd:
Kutsume Sind sel kevadel julgelt unistama! Kunagi laulsime end vabaks! Nüüd on aeg unistada endale just selline Eesti, kus meil kõigil on võimalik end teostada ja hästi elada! Unistamine pole põgenemine reaalsusest – see on esimene samm muutuse suunas. Kui suudad midagi ette kujutada, suudad seda ka ellu viia. Iga suurem muutus algab väikesest unistusest.

Talgujuht, kontaktid:
Hakkab looma! Unistamistalgud, info@hakkablooma.ee, 53485717

Talgutele saab kirja panna → teemeara.ee

KOGUKONNAPÄEV

Teeme ära!

TALGUPÄEV

30. APRILL, 15.00–18.00

15.00 alustame kooli eest
16.30 koguneme rahvamaja juures

KORRASTAME KOOLI JA RAHVAMAJA VAHELIST ALA

VOOLRILÖKE **KIVA MÄNCUD** **BRAIN GAMES** **ÕUEMÄNCUD**

Oodatud kõik aktiivsed kogukonnaliikmed!
Lisainfo Stuudiumis või marli-lis.rajamets@alutaguse.edu.ee

Eesti raamatu aasta Mäetaguse Põhikoolis

Katrin Kert ja Kristel Reino

Mäetaguse Põhikooli eesti keele õpetajad

30. jaanuaril, eesti kirjanduse päeval kuulutasime Mäetaguse Põhikoolis välja eesti raamatu aasta.

Toimus aktus, mille avakõnes rõhutas 8. klassi õpilane Mart Kundla Hando Runneli mõtet, et rahvas algab raamatust. Kõikide klasside õpilased tutvustasid erinevaid raamatuid ja kehasid Krõllideks, Naksitrallideks, Kunksmoorideks ja teisteks põnevateks raamatutegelasteks. Vanemate klasside õpilased said lühinäidendis rääkida oma lemmikraamatutest. Samal päeval külastasid meie

kooli raamatu „Tegemata tegemised“ autorid Janno Puusepp ja Anne-Mai Tevahi, kes tõid meieni raamatu sünniloo ning lugesid sealt ette põnevaid katkendeid. Lisaks rääkisid nad südamlikke ja lõbusaid lugusid oma elust.

Veebruarikuus kirjutasid meie kooli õpilased raamatutest ja lugemisest luuletusi. Külaskäis ka Reet Kaldur, kes rääkis raamatute ajaloost.

Märtsis toimus eesti keele nädal. 7. klassi õpilased Marta Jakobson ja Johanna Rosalie Ilves koostasid ja viisid läbi II ja III kooliastmele Kuldivillaku. 1.-4. klassile toimus Alutaguse valla kolme kooli loodusteemaliste luuletuste etluskonkurss. Emakeelepäeval tutvustas oma loomingut Heli

Künnapas. Terve nädal kõlas kooliraadiost eesti-keelne muusika. 21. märtsil tähistasime rahvusvahelist luulepäeva. 5.-8. klassi õpilased kirjutasid teemantluuletusi.

Kuna eesti raamatu aastat tähistame terve aasta, siis sellega ei ole meie tegemised veel lõppenud. Aprillis naudime algklasside lastelavastust „Onu Heino“. Õppeaasta lõpus toimub raamatujaht ning käime erinevate kirjanike radadel: külastame Kalevipoja Koda, Palamuse Oskar Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumi ja Anton Hansen Tammisaare muuseumi Vargamäel. Tuleb üks põnev ja teguderohke aasta.

Põnevaid lugemiselamusi kõigile!

Волостная управа Алутагузе объявляет о неделе сбора этернита в период 19.05.25 – 25.05.25

В течение недели у жителей волости Алутагузе есть исключительная возможность бесплатно сдать на свалки Уйкала и Торма накопившийся в хозяйстве этернит (17 06 05).

NB! В течение всего периода сбора владелец карты жителя может бесплатно сдать 3 тонны этернита. При сдаче большого количества житель должен оплатить утилизацию согласно действующему преискуранту. Транспортировку этернита на свалку следует организовать самостоятельно.

Свалка Уйкала открыта по рабочим дням 07.30–19.30, по выходным и государственным праздникам 9.00–17.00.

Свалка Торма открыта по рабочим дням 9.00–18.00, по субботам 9.00–16.00, по воскресеньям и государственным праздникам свалка закрыта.

При сдаче этернита необходимо подтвердить статус жителя волости Алутагузе, предъявив карту жителя волости Алутагузе и ID-карту (оба документа следует предъявить сотруднику свалки для проверки). Житель, сдающий этернит, должен следовать распоряжениям персонала свалки.

Малообеспеченные и пожилые жители, у которых возникнут проблемы с транспортировкой этернита на станцию утилизации отходов, должны подать письменное заявление в Волостную управу Алутагузе, в котором в свободной форме нужно описать, почему житель не может самостоятельно вывезти этернит на станцию, а также указать предполагаемое количество этернита в килограммах. Волостная управа рассматривает поданные заявления и примет решение об их удовлетворении.

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ

секретарь волостного собрания

27.03.2025 г

- Утвержден устав Основной школы Ийзаку.
- Принято решение о внесении изменений в постановление Волостного собрания Алутагузе № 132 от 21 февраля 2018 г. «Льготы для жителей волости Алутагузе». Для получения льгот на парковку при подаче ходатайства о новой карте следует также добавлять регистрационные номера до двух механических транспортных средств. Действующие на данный момент карты до окончания срока действия заменять не нужно.
- Дано согласие на проведение процедуры по землеустройству в деревне Иллука для образования недвижимостей в зоне детальной планировки Валламая.
- Дано согласие на проведение процедуры по землеустройству и частичное отчуждение земли в деревне Алайыэ в зоне детальной планировки деревенского центра Алайыэ и прибрежной зоны.
- Дано согласие на проведение процедуры по землеустройству и частичное отчуждение земли в деревне Куру на недвижимости Вилка.
- Принято решение выставить на торги принадлежащую волости квартиру по адресу Тартуское ш. 52 в поселке Ийзаку.
- Принято решение выставить на торги недвижимости ул. Пярна 2 и ул. Пярна 3а в поселке Мяэтагузе.
- Волостное собрание Алутагузе сделало городу Йыхви и городу Кохтла-Ярве предложение об инициировании процедуры по изменению границ.

Протокол заседания собрания, принятые решения и постановления доступны в регистре документов: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Запись заседания собрания: https://pilv.alutagusevald.ee/s/27_03_2025_volikogu

Организованный вывоз отходов в волости Алутагузе: что и как можно сдавать!

Мартин Миллер,
Специалист по окружающей среде
волости Алутагузе

Все жители волости Алутагузе обязаны присоединиться к услуге организованного вывоза отходов, цель которой – упростить и сделать более удобной для жителей сортировку отходов и сдачу отсортированных отходов перевозчику отходов.

ЗДЕСЬ ВСЕ, ЧТО НУЖНО ЗНАТЬ:

Организованный вывоз отходов в волости Алутагузе охватывает следующие виды отходов:

- **Смешанные бытовые отходы**
(цена 27,45 € за м³)

Все бытовые отходы, не подлежащие переработке, можно собирать в контейнер для смешанных бытовых отходов. В контейнер для смешанных бытовых отходов запрещается помещать отходы, для которых организован отдельный сбор по видам. Для использования услуги необходимо заключить договор с Ekovir OÜ.

- **Биоразлагаемые кухонные и столовые отходы** (бесплатная услуга)

В рамках услуги можно сдавать пищевые отходы, которые впоследствии будут компостированы. Для заказа услуги необходимо заключить договор с Ekovir OÜ.

- **Бумажные и картонные отходы**
(бесплатная услуга)

В рамках услуги можно бесплатно сдавать, например, газеты, журналы, старые книги, картон и т.п. Для заказа услуги необходимо заключить договор с Ekovir OÜ.

- **Смешанные отходы упаковки**
(бесплатная услуга)

В рамках услуги можно бесплатно сдавать, например, пищевой картон, металлические упаковки, пластиковые упаковки и другие упаковочные материалы. Другими словами, упаковка – это весь материал, который остается после потребления продукта. Для заказа услуги необходимо заключить договор с Ekovir OÜ.

- **Текстильные отходы**
(цена 13,73€ за м³)

Старая одежда, постельное белье и прочие текстильные отходы можно сдавать, по меньшей мере, один раз в квартал. Заказать услугу быстро и легко. Для этого нужно только

связаться с Ekovir OÜ, отправив письмо по адресу эл. почты info@ekovir.ee или позвонив по номеру телефона 33 66 726.

- **Крупногабаритные отходы**
(цена 13,73 € за м³)

Если дома есть крупногабаритные отходы, например, старая мебель, ковры, матрасы и т.д., их можно сдавать, по меньшей мере, один раз в квартал. Заказать услугу быстро и легко. Для этого нужно только связаться с Ekovir OÜ, отправив письмо по адресу эл. почты info@ekovir.ee или позвонив по номеру телефона 33 66 726.

Где можно получить дополнительную информацию?

Если у Вас есть вопросы об услуге, или Вам нужна дополнительная информация, можете всегда обращаться к специалисту по окружающей среде волости Алутагузе Мартину Миллеру.

Телефон: 53064462

Адрес эл. почты:

martin.miller@alutagusevald.ee

Сортировка упаковок

Сортировать упаковки не сложно. На самом деле, здесь вообще не нужно думать – все упаковки нужно отнести в контейнер для упаковок. Самое простое, что нужно запомнить: все упаковки, в которые были упакованы приобретенные Вами товары, должны быть помещены в контейнер для упаковок. Подходящими примерами являются коробки из-под йогурта и сливочного масла, бутылки из-под масла и майонеза, пластиковая пленка и пакеты, упаковки из-под сока, упаковки от консервных банок и бутылок и т.д.

Упаковку не нужно мыть с мылом, но ее следует освободить от еды или напитка и, при необходимости, слегка ополоснуть, чтобы не загрязнить другую упаковку. Все флаконы с шампунями, кремами и чистящими средствами, пакеты со стиральным порошком и другую подобную пластиковую упаковку также необходимо опорожнить перед тем, как выбросить ее в контейнер для упаковок.

Сортировка упаковок важна, поскольку только отдельно собранные упаковки могут

быть переработаны. Кроме того, сортировка выгодна и для Вашего кошелька, поскольку за вывоз упаковок платить не нужно, а за смешанные бытовые отходы придется платить.

Мы, потребители, не обязаны знать, какую упаковку можно переработать, а какую – использовать для получения энергии. Важно, чтобы все упаковки достигли контейнера для упаковок.

С 1 апреля увеличилась плата за визит к врачу-специалисту, но защита наиболее уязвимых слоев населения сохранится

Неэме Райдвере,
Министерство социальных дел

С 1 апреля плата за визит к врачу-специалисту, включая отделение экстренной медицины, увеличилась с 5 до 20 евро. Для уязвимых групп населения, таких как пенсионеры, безработные, беременные женщины и получатели прожиточного пособия, плата за визит по-прежнему остается 5 евро. При более серьезных проблемах со здоровьем, если человек остается в больнице на стационарном лечении, плата за посещение отделения экстренной медицины (ЕМО) взиматься не будет. С апреля увеличивается также плата за койко-день в больнице с действующих ранее 2,5 до 5 евро.

Лий Пярт, эксперт по политике финансирования здравоохранения Министерства социальных дел, пояснила: «Размер платы за визит не менялся уже более десяти лет. Со временем увеличилась как нагрузка на медицинскую систему, так и расходы на оказание услуг. Изменения соответствуют рекомендациям ОЭСР, в которых говорится, что увеличение платы за визит поможет повысить

эффективность системы здравоохранения, если при этом защищены уязвимые группы населения».

Более низкая плата за визит в размере 5 евро по-прежнему будет взиматься с получателей прожиточного пособия, людей с частичной трудоспособностью или отсутствием трудоспособности, зарегистрированных безработных, людей старше 63 лет, пенсионеров по старости и нетрудоспособности, детей в возрасте до 19 лет, беременных женщин и матерей детей в возрасте до одного года. «При этом с беременных женщин нельзя взимать даже меньшую плату за визит, если они получают амбулаторную помощь врача-специалиста в связи с беременностью или родами», – уточнила Лий Пярт.

Будет действовать дополнительный механизм защиты: если человеку необходимо неоднократно посетить одного и того же врача-специалиста, плата за визит может взиматься только один раз в течение года. Также плата за визит не взимается при направлении пациента внутри медицинского учреждения или в другое медицинское учреждение к тому же врачу-специалисту.

Лий Пярт подчеркнула, что прием у семейного врача остается бесплатным. Кроме того, круглосуточно работает консультационная линия телефона семейного врача 1220, где можно получить первичную консультацию или рекомендации, куда лучше обратиться со своими проблемами со здоровьем.

С апреля плата за койко-день в больнице увеличивается с 2,5 евро до 5 евро. Плату за койко-день можно запросить не более чем за 10 дней госпитализации. В качестве исключения плата за койко-день не взимается за пребывание в отделении интенсивной терапии, за оказание помощи врача-специалиста в связи с беременностью или родами, а также с

Стоит обратить внимание: если пациент не может явиться на прием в согласованное время, он должен сообщить об этом не менее чем за 24 часа. Если пациент сообщил о неявке позднее или вообще не явился на прием, медицинское учреждение имеет право в следующий раз взять двойную плату за визит.

Дополнительную информацию о платах за визит и койко-день можно получить на сайтах медицинских учреждений или на сайте Кассы здоровья: <https://tervisekassa.ee/ru/platy-za-vizit-i-koyko-den-s-01042025-g>

По телефону 1247
можно получить
советы, как
подготовить себя и
близких к кризисам

Ранее информацию о готовности к чрезвычайным ситуациям можно было получить на сайте olevalmis.ee, но с 24 марта появиться возможность обращаться по государственному информационному телефону 1247 с различными вопросами касаящимися готовности к кризисам, запасов на случаи кризиса, системы оповещения, укрытия и масштабной эвакуации.

В последние годы государство активно занимается повышением осведомленности и навыков населения, чтобы люди могли лучше справляться с кризисными ситуациями. В качестве следующего важного шага информация о готовности к кризисным ситуациям и запасов на случаи кризиса, оповещения об опасности, укрытии на месте и масштабной эвакуации будет предоставляться по государственному информационному телефону 1247.

«Безопасность начинается с нас - с нашей осведомленности, готовности и способности действовать в кризисных ситуациях. Государство может предоставить поддержку, но вклад каждого человека в защиту своего дома и близких неоценим и очень важен. Чем лучше мы будем готовы к кризисам, тем сильнее будет общество в целом». Государственная информационная линия 1247 и сайт olevalmis.ee помогут вам найти ответы на вопросы о том, как обеспечить готовность к кризису для себя, своей семьи и общества», - сказала Туули Райм, заместитель канцлера Министерства внутренних дел по готовности к кризисам и гражданской защите

По словам руководителя служб Центра тревоги Кармен Окс, роль информационного телефона 1247 за последние годы значительно возросла. «Если изначально у нас было только четыре партнёра, то сегодня их число удвоилось, а содержание услуг расширилось в соответствии с потребностями общества. Во время кризисов мы принимаем звонки в рамках кризисной информации и при необходимости передаём информацию о пострадавших их близким. Теперь к этому добавляется информация по вопросам готовности и гражданской защиты. Это логичный и рациональный шаг — если в одном учреждении уже создана надёжная и эффективная услуга, её следует использовать максимально».

«Задача Спасательного департамента — обеспечить всех жителей Эстонии необходимыми знаниями и навыками, чтобы они могли как можно лучше и самостоятельно справляться с кризисами. Мы живём в эпохе кризисов и должны быть готовы к неожиданностям. Опыт Украины в борьбе с российской агрессией показал, что общество может функционировать даже в тяжёлых условиях, если люди подготовлены. Гражданская защита начинается с осведомлённости и готовности», — отметил заместитель директора Спасательного департамента Мартин Ламбинг.

Государственный информационный телефон 1247 работает круглосуточно и обслуживает на эстонском, русском и английском языках.

По этому номеру можно получить информацию по вопросам, связанным с государственными дорогами (Департамент транспорта), экологией (Департамент окружающей среды), услугами полиции (Департамент полиции и погранохраны), оформлением ДТП (Фонд страхования дорожного движения), а также по услугам Спасательного департамента и вопросам готовности к кризисам.

В период до, во время и после выборов можно получить информацию о выборах через 1247.

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ:

- Центр тревоги – Гертту Бланк (paringud@112.ee, тел. 5422 0726, www.hairekeskus.ee)
- Спасательный департамент – Дарья Денисова (darja.denisova@paasteamet.ee, тел. 5857 5020, www.rescue.ee и www.olevalmis.ee)
- Министерство внутренних дел – Кристина Кукк (kristina.kukk@siseministeerium.ee, тел. 5554 4021, www.siseministeerium.ee)

Inimene peaks ehitama tuulikud enda, mitte lindude pesitsuspaika

Veljo Volke
Eesti Ornitoloogiaühingu ekspert

Maismaale tuuleparkide ehitamiseks sobiva asukoha valimisel arvestatakse peamiselt inimeste, lindude ja nahkhiirte vajadustega. Inimene on aru saanud, et maapõuest ammutatud kütuseid ahju ajades kaugele ei jõua ja tuuleenergia on fossiilsete kütuste asendamiseks üsna hea valik. Inimene on ka ainus liik, kes saab tuuleparkide arendamisel arvestada teiste looduslike liikidega. Teiste liikidega arvestamist nõuab ka seadus, isegi, kas seda tõsimeeli tahtakse ja alati osatakse teha. Kuidas inimene saab arvestada lindudega tuuleparkide rajamisel?

Olles veetnud tuuleparkides linde jälgides ja hukkunud linde otsides kümneid päevi, võin kinnitada, et levinud arusaam tuulikuteist kui lindude (ja nahkhiirte) suurest ohust ei vasta enamasti tõele. Jah, linde hukkub igas tuulepargis, aga linde hukkub ka mujal, näiteks koduakende vastu lennates või kirsiaias inimeste pandud võrkudesse kinni jäädes. Kindlasti tuleb alati enne tuulepargi asukohavaliku otsuse langetamist prognoosida, missugused liigid ja kui palju isendeid võib just selles paigas kahju kannatada. Kui tuulepark on juba püsti pandud, tuleb teha järelseire, et tegelik olukord ja mõju lindudele välja selgitada.

Linnud on erinevad, mõned neist targemad kui arvame
Uuringutega on selgunud, et arvatust palju vähem hukkub tuuleparkides hanesid, sookurgi ja luiki, kuigi need linnud on pesitsusvälisel ajal suurtes parvedes. Soomes ehitati tuulepark 500–600 isendi suuruse sookurekogumi igapäevaste lendude tee toitumispõldude ja ööbimisveekogu vahele. Kaheaastase uuringu jooksul ei leitud ühtegi hukkunud sookurge. Siiski on linnuliike, keda tuulikud rohkem ohustavad. Need on eelkõige röövlinnud, kellest mitmed liigid ei väldi tuulikute lähikonnas lendamist, mõned kahelajad ja ka metsakanalised, kellest viimased üldiselt hoiavad

Veljo Volke

tuulikualadest eemale, aga oma elupaika jäädes kipuvad lendama vastu tuulikutorni, sest hele tuulikutorn näib ohuna. Näiteks kakkude puhul me ei tea veel, kas ja kui palju nende arvukus väheneb, kui tuulikuid nende elupaika ehitada.

Kümne aasta tagune põhjalik kaheaastane uuring Paldiski toona Eesti suurimas tuulepargis näitas, et ainus kaitsealune liik hukkunute hulgas oli kolmandasse kaitsekategooriasse kuuluv suitsupääsuke. Eesti rahvuslind on siiski kaugelt kõige rohkem kannatanud maamajapidamistes loomapidamise lõppemise tõttu, kuid hinnanguliselt pesitseb meil siin jätkuvalt 50 000 kuni 100 000 paari. Teistest liikidest leiti hukkununa erinevaid värvulisi – põialpoiss, punarind, musttihane, põldlööke, suuremate lindudest sinikael-part, hõbekajakas, kalakajakas. Arvestades tuulepargi suurust (18 tuulikut) ja asukohta rannikul oli hukkunud linde eeldatust vähem, ühegi nimetatud liigi puhul ei saa öelda, et üksikute isendite hukkumine ohustaks liigi käekäiku piirkondlikult või Eesti mastaabis tervikuna.

Inimene saab vähendada lindude hukkumist ja ennetada elupaigakadu
Lindude hukkumist saab vähendada tuuliku-labade või –torni värvimisega ümbritsevast keskkonnast eristuvaks. Norras tehtud uurin-gus hukkus 70% vähem merikotkaid nende

tuulikute tõttu, mille üks laba oli osaliselt mustaks värvitud. See on lootustandev tulemus ja võib edukaks osutuda ka teiste päeva-rööv-lindude puhul, aga vajab veel kinnitamist uute uuringutega. Kanaliste puhul on hukkunud lindude arv vähenenud, kui tuulikutorni alu-mine osa on värvitud ümbritsevast keskkonnast eristuvaks. Ka Eestisse püstitatavate tuulikute puhul on siin-seal oodata tumedaks värvitud labaga masinaid. See on röövlindudele hea, aga samal ajal muudab tuulikud ka inimestele rohkem silmatorkavaks.

Inimesed tahavad, et tuulikud oleks neist võimalikult kaugel. See tähendab aga metsa- ja soomassiive, kus on rohkem loodust ja erine-vaid linnuliike. Kui inimesed tõukavad tuuli-kud oma kodu juurest metsa, tähendab see iga tuuliku kohta 1,5-2 hektari metsa raadamist, uute teede ja tuulikute montaažiplatside, sageli ka kuivendussüsteemi kraavide rajamiseks. Iga tuuliku ehitamine metsa võtab elupaiga kuni paarikümne linnupaarilt ja mõjutab ümbrus-konnas veel palju rohkemaid.

Eesti Ornitoloogiaühing mõistab, et fossiil-sete maavarade kasutamisega kaasnevat mõju kliimamuutusele ja seda kaudu ka lindudele tuleb püüda vähendada ning taastuvenergee-tikale üleminekule pole alternatiivi. Samas on meie metsadel ja soodel süsinikku talletavate ökosüsteemidena kliimamõjude leevendamisel ülioluline roll ning need võiksid ideaalmaalmas jääda tuulikuparkideta. Ühingu seisukohast on eelistatumad tuuleparkide rajamise alad juba inimtegevusest puudutatud maastikud, näiteks endised kaevandusalad. Viimaste puhul on küll oluline, et need linnumagnetitena toimivate märgalade lähedal ei asuks. Mõju lindudele on väiksem ka põllumajandusmaastikel. Kõige suurem linnumõju on vahetult rannikul, metsa-des ja rabaservades. Kindlasti tasub esmalt kaa-luda tuulikute rajamist inimeste, mitte lindude elupaikade lähedusse. Eestisse kavandatakse lähikümnen-dil sadu uusi tuulikuid, seega peab meil olema tarkust nende asukohad valida sel-liselt, et veel säilinud loodus, sealhulgas linnud, ülemäära ei kannataks.

Kriisihoolduspere

Kriisihoolduspere annab ajutiselt perekonnast eraldatud või kriisiolukorda sattunud lapsele turvalise võimaluse viibida pereskeskkonnas, kuni selgub lapse edasine pikaajaline elukorraldus.

Kriisihoolduspere peab olema valmis last vastu võtma lühikeste etteteatamisega (kaks tundi) ehk olema väga paindliku elukorraldusega. Samuti peab pere olema valmis vastu võtma erinevas vanuses lapsi, kriisihoolduspere ei saa perre tuleva lapse vanust valida. Lapse peres viibimise ajal tagab kriisihoolduspere tema põhivajaduste rahuldamise, emotsionaalse toetuse, hariduse jätkamise jms. Kriisihoolduspere teenus kestab kuni 90 päeva, vajaduse korral lõpliku kohtuotsuseni.

Kui last peres ei ole, maksab kriisihooldusperele valmisolekutasu 29.53 eurot päevas (bruto) riik (SKA). Kui laps(ed) on kriisihoolduspere teenusel, maksab teenuse eest perele omavalitsus. Kriisihooldusperele makstakse teenuse eest tasu (mitte toetusena).

Kriisihoolduspere tasu on vähemalt 40 eurot päevas (bruto, koos tööjõumaksudega kokku 53,52 eurot), 1200 eurot kuus (bruto; koos tööjõumaksudega kokku 1605,60 eurot).

Kui kriisihoolduspere viibib mitu sama pere last, tasub omavalitsus kriisihooldusperele alates teisest lapsest iga järgneva sama pere lapse eest koefitsiendiga 0,75.

Lisaks tasub omavalitsus lapse isiklikeks kuludeks vähemalt 8 eurot päevas.

Kriisihoolduspered ei ole kunagi üksi – lisaks sotsiaalkindlustusameti spetsialistidele on neile toeks SOS Lasteküla või Tallinna Lastekodu. <https://tarkvanem.ee/kasupere/>

Uuri palun lisa hoolduspere.ee veebilehelt või helista 655 1666 ning lepi kokku aeg tutvumisvestluseks.

10 OLULIST ASJA, MIDA TEADA KRIISIHOOLDUSPEREDEST

KRIISIHOOLDUSPERE VANEMANA ON SUL:

- 1 TÄHENDUSRIKAS TÖÖ**
pakkuda kodusoojust ja tuge ajutiselt oma perest eemal olevale lapsele.
- 2 SOTSIAALSED GARANTIID**
ravi- ja pensionikindlustus ning õigus tasustatud puhkusele.
- 3 VALMISOLEKUTASU**
ka siis, kui last parasjagu peres ei viibi, et olla alati valmis lapse vastuvõtmiseks.
- 4 IGAKUINE TASU**
minimaalselt 40 eurot päevas, kui laps on peres.
- 5 TASUTA PÕHJALIK KOOLITUS**
enne kriisihoolduspereks hakkamist, et saada selleks rolliks professionaalne ettevalmistus.
- 6 PIDEV TUGI JA NÕUSTAMINE**
oma valdkonna spetsialistide poolt, sh mentorlus, tugigrupid ja psühholoogiline nõustamine.
- 7 TOETUS LAPSE ISIKLIKE KULUDE KATTEKS**
vähemalt 240 eurot kuus.
- 8 REAALNE VÕIMALUS MUUTA NOORTE INIMESTE ELUSID**
ja tagada lapsele turvalisus ning hool just siis, kui ta seda kõige enam vajab.
- 9 VÄÄRIKAS ROLL KOGUKONNA SÜDAMES**
aidates lastel jääda oma kodukanti, neile tuttavasse keskkonda, lasteaeda ja kooli, et nad ei peaks minema kaugele turvakodusse.
- 10 ELUMUUTEV KOGEMUS**
sest iga laps, keda ajutiselt toetad, toob kaasa rahulolu teadmisest, et oled kedagi aidanud.

Eakate liikumisvabadus algab õigetest abivahenditest

Kevadised ilmad meelitavad inimesi õue värsket õhku nautima, kuid paljude eakate jaoks pole see sugugi nii lihtne. Põhjuseid on mitmeid – mõni pelgab abivahendiga liigeldes teistele tülikaks olla, mõnel juhul ei toeta taristu tugiraami või muu abivahendi kasutamist, vahel aga peitub takistus hoopis sotsiaalses tabus.

Invaru abivahendikeskuse kliendikogemuse valdkonnajuht Kadri Tiido sõnul ei saa kindlasti öelda, et abivahendite puudus oleks põhjuseks, miks paljud vanemaelised toast välja ei soovi või ei saa tulla. „Lai valik abivahendite liikumiseks mõeldud professionaalseid lahendusi on täna kindlasti olemas: olgu nendeks siis rulaatorid, ratastoolid – elektrilised või käte jõul liikuvad – või kargud,“ räägib Tiido.

Ebakindlus hoiab toas

„Pigem on küsimus emotsionaalses pooles – Eesti inimesed ei ole veel harjunud igapäevaselt abivahendeid avalikus ruumis kasutama, nii nagu seda tehakse mujal maailmas,“ tõdeb Tiido. Ta lisab, et tegelikult ongi abivahendite roll toetada inimeste igapäevaelu ja liikumist. „Julguse ja enesekindluse leidmiseks võiksime vaadata näiteks naaberriigi Soome poole, kus eakad liiguvad enesekindlalt tugiraamide ja teiste abivahenditega,“ julgustab Kadri Tiido inimesi järele mõtlema abivahendite kasulikkuse üle.

Tiido hinnangul tekitab abivahendite ebakindlus neis mõningast hirmu toast välja minna – tuntuks mure, kas saadakse üksi hakkama, et näiteks tänav turvaliselt ületada. Samuti kardetakse tänapäevase kiire elutempoga ühiskonnas teistele jalgu jääda. „Ebakindlusest jagusaamine ongi esimene raske samm. Samas ei pea jalutuskäigu jaoks võtma ette pikka matka, vaid piisab ka kodu lähedal asuva õunapuu all istumisest, aga ka pargi, päevakeskuse või poe külastamisest,“ julgustab Tiido. Tema kinnitusele saavad suureks abiks olla ka lähedased, kellega koos

4-rattaline tugiraam Leia

esimesed jalutuskäigud ühiselt ette võtta ja meelepärased kohad läbi käia.

Mugav liikumine algab õigest valikust

„Kuuleme Invaru külastajatelt sageli, et eakatele ja puuetega inimestele mõeldud kaldteed ja muud juurdepääsuvõimalused on paljudes kohtades olemas, kuid ei moodusta ümbritsevaga ühtset tervikut. Kuigi kaldteed ja tänavate äärekivid on paigaldatud tugiraamiga liikleja jaoks mugavalt, ei ole mõni järgnev lõik teekonnal sugugi läbipääsetav,“ tõdeb ta.

Olukorra lahendamiseks tuleks Tiido sõnul tugiraami kasutajal koos klienditeenindajaga täpselt läbi mõelda, kus, millal ja kui tihti on tarvis liikumisabivahendit kasutada ning käia koos mõttes läbi võimalikud liikumisteed ja takistused. „Siin on tähtis iga detail – näiteks ka see, millisel pinnasel raami kasutatakse, sest siledale ja kõvemale pinnasele sobivad kitsaste ratastega variantid, pehmemal pinnasel ja muru peal on aga

lihtsam liikuda laiemate ja suuremate ratastega tugiraamiga,“ selgitab Tiido.

„Imestan tihti linnapildis raskeid toidukotte kandvaid eakaid nähes, et miks nad ometi endale liiga teevad ja kasvõi rulaatorit või tugiraami ei kasuta? Ometi on neil ju võimalus sellega stabiilsemalt liikuda, vajadusel raami istmel puhkepaus teha ja poekott abivahendi korvi panna,“ mõtiskleb Tiido kasutamata võimaluste üle.

Tugiraami omamine ei ole luksus

Abivahendite hinnad võivad esmalt paljusid ära hirmutada, mistõttu jääb nende soetamine tagaplaanile. Pensionäridel on võimalik oma perearstilt või pereõelt võtta abivahenditöönd, mille alusel on võimalik muretseda endale abivahend taskukohase hinnaga. Abivahenditööndi alusel tasub Sotsiaalkindlustusamet 90% vahendi piirhinnast. Populaarne on ka abivahendite üürimine, mis on samuti rahakotisõbralik. „Tugiraam ei ole luksus, vaid igapäevaeluks hädavajalik. Õnneks teeb riigi toetus selle kättesaadavaks,“ lisab Tiido.

Kauni kevadpäeva nautimine ei tohiks olla vaid noorele inimesele lubatud luksus. Kadri Tiido kutsub eakaid üles julgemalt õue minema. „Nii nagu mõjutab liikumine inimese elukvaliteeti ja tervena elatud aastaid, nii mõjutab see ka meie suhtumist,“ leiab Tiido. „Enesega rahulolev ja hakkamasaav inimene on ka oma lähedastele parem kaaslane,“ usub ta. Nii nagu Kadri Tiido kutsub lähedasi üles abivahendite toetama, innustab ta ka abivahendite kasutamist abi küsima. „Sageli on inimesed meie ümber palju abivahendite kasutamise oskame – nad lihtsalt ei tule ise selle peale, et abi pakkuda,“ kinnitab ta, pannes inimestele südamele märgata inimest, mitte abivahendit.

Lisainfo:
Abivahendikeskus Invaru
meedia@invaru.ee
5691 3430

ROHKEM INFOT: maaleht.ee/eakatefestival

22.05.2025 kell 09.00- 16.00 (A-sissepääs)

Maalehe Eakate Festivali näol on tegu Eesti suurima eakatele suunatud üritusega, mis toimub Tartus, Eesti Rahva Muuseumis juba neljandat korda. Festival toob kokku väärikas eas külastajad üle Eesti, kes saavad festivalipäeva jooksul osa huvitavatest esinemistest ning kaasahaaravatest aruteludest, lisaks tutvustavad paljud ettevõtted ning organisatsioonid oma tooteid ja teenuseid. Ürituselt ei puudu ka meelelahutuslik osa, kus isetegevuslased näitavad oma parimaid oskuseid. Festivali peaesinejateks on Ott Lepland. Päeva juhhib Tõnis Milling.

Registreerimine hiljemalt 9. maiks telefonidel:

ALUTAGUSE VALLAVALITSUS (Mäetaguse)

336 6900, 528 0514

ELLE TASANE (Iisaku) 5332 0597

ASTA TALVISTE (Iisaku) 5683 8929

HILLE KARP (Tudulinna) 522 8042

VALVE KOLLO (Illuka) 5695 9943

AIRE ÕRAS (Pagari) 505 6024

TATJANA ŠEVTSJENKO (Alajõe) 5811 5491

Kas sinu maal kasvab ohtlik karuputk?

Eike Tammekänd

Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja

Võõr-karuputkede tõrje on Eestis edukalt tehtud enam kui 800 hektaril. Taimed on seal hävinud ja kolooniat enam ei ole. Siiski ei suuda ainult keskkonnaameti tõrjetööga kogu probleemi lahendada. Võtmetähtsusega on maaomanike panus.

Jätakuvalt leidub võõr-karuputkede kasvualasid, mida tuleb jälgida ning taimede ilmumisel neid tõrjuda. Samuti avastatakse igal aastal uusi, kaugemaid kasvukohti veekogude kaldaladel, metsamaadel ja vöastikes. Ka sel aastal korraldab keskkonnaamet riiklikku karuputke tõrjet, kuid samal ajal teeb amet ettevalmistusi, et kolme aasta jooksul anda putke tõrjumise juhtroll üle maaomanikele. Sel aastal saavad maaomanikud keskkonnaametilt teavituse registreeritud võõr-karuputke kasvukoha kohta.

Miks on maaomanike roll suurenenud?

Selleks, et võõrliikide tõrjumine oleks edukas, peab lisaks riigi tegevusele suurenema ka maaomanike huvi ja vastutus. Nii nagu maaomanik hoiab oma maad jäätmetest ja reostusest puhtana, peaks ta

hoolitsema ka selle eest, et seal ei vohaks meie loodust ohustavad võõrliigid.

Tahes-tahtmata lisandub aastatega probleemseid võõrliike juurde. Töömaht, mis nendega võitlemiseks kulub, kasvab, ja üksi ei jõua riik seda võitlust pidada. Vaja on kõigi panust.

Miks on vaja karuputke tõrjuda? Sosnovski ja hiid-karuputk on Eestis keelatud võõrliikide nimekirjas. Neid ei tohi kasvatada ega lasta levida. Mõlemad liigid võtavad edukalt üle looduslikud alad. Lisaks võib nende taimede mahl olla inimesele ohtlik, kuna võib koostoides päikesega põhjustada nahakahjustusi (punetust, villi ja isegi haavandeid). Eriti tundlikud on taimemahlale lapsed. Võõr-karuputkede tõrjumine aitab hoida oma kodukoha ohutuna nii endale kui ka naabritele.

Millest alustada? Kõigepealt tasub üle vaadata, kas kinnistul on registreeritud võõr-karuputke kasvukoht. Keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajäotusest leiab kaardi, kuhu on kantud teadaolevad kasvukohad, ning juhised, kuidas võõr-karuputke ära tunda. Soovitav on seejärel kohapeal oma maa üle vaadata, sest võõr-karuputked võivad levida ka ootamatutesse paikadesse nagu näiteks raiesmikud või metsateed.

Kuidas maaomanik saab panustada?

Tõrjetöö üleandmine maaomanikele toimub järk-järgult. Käesoleval aastal korraldab tõrjetööd keskkonnaamet. Järgmisel aastal läheb maaomanikele üle nende kolooniate tõrje, mis on peaaegu hävinud või mida on lihtsam tõrjuda. 2027. aastal lisanduvad maaomanike

tõrjutavate alade hulka keskmise raskusastmega kolooniad ning 2028. aastast on kõigi kolooniate tõrje vastutus maaomanikel.

Tõrjumine ei ole ohtlik, kui teha seda ajal, mil taimed on väikesed ning kaitsta oma nahka taimemahlaga kokupuutumise eest.

Kõige tõhusam viis võõr-karuputkede tõrjeks on taimede väljakaevamine ja hävitamine. Umbrohutõrjevahenditega tõrjumisel on soovitatav kasutada spetsialisti teenust. Kuidas võõr-karuputki ohutult tõrjuda või tõrjeteenust tellida, saab täpsemalt lugeda keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajäotusest.

Kuna üks taim võib toota kümneid tuhandeid seemneid, mis püsivad kaua mullas idanemisvõimelisena, sõltub

tõrje edukus järjepidevusest. Ka siis, kui ühtegi taimet enam ei tärka, on vaja koloonial mitu aastat silma peal hoida.

Keskkonnaamet pakub tuge

Keskkonnaamet teavitab maaomanikke, kelle maal on registreeritud võõr-karuputk, riigiportaali eesti.ee kaudu. Selleks, et oma @eesti.ee aadressile tulevad teated kindlasti kätte saada, soovime kontrollida, kas see on suunatud oma igapäevasele isiklikule e-posti aadressile. Kirju näeb ka eraldi riigiportaali eesti.ee postkasti sisenedes. Infot ja juhiseid võõr-karuputkede ohjamiseks leiab keskkonnaameti kodulehelt; vajadusel aitavad nõuga spetsialistid.

Riik jätkab ka edaspidi tõrje korraldamist riigimaal.

Pered üle Ida-Virumaa on oodatud perepäevale Narvas

Laupäeval, 10. mail on Narva ja teiste Ida-Virumaa piirkondade elanikud oodatud perepäevale, et üheskoos avastada Euroopa kultuure. Põnevaid avastusi aitavad teha tunnustatud tegijad nii Ida-Virumaalt kui ka kaugemalt, kes pakuvad tasuta harivaid ja meeleolukaid tegevusi.

Perepäeva korraldab Euroopa Nädala raames Integratsiooni Sihtasutus, kes on ka varasemalt eesti keele maja ainulaadsete projektide abil pakkunud Ida-Virumaa elanikele ja külalistele võimalusi ühisteks elamusteks.

Keelemaja juhi Anna Farafonova sõnul pakub perepäev võimaluse tunda rõõmu sellest, kui palju meid tegelikult ühendab. „Meie Narva, Ida-Virumaa, Eesti ja Euroopa on kodu tuhandetele inimestele ning sadadele kogukondadele. Sellest tulenev kultuuride rikkus on saanud meie kõigi igapäevaelu osaks. Tuleme Narva loomingulises südames kokku, et ühistes tegevustes mõista meie erinevusi ja sarnasusi ning seeläbi üksteisele veelgi lähemaks saada. Seda kõike lustiga, mis on perede kokkutulekutele omane,“ selgitas Anna Farafonova.

Perepäeva tegevustest saab tasuta osa võtta Narva Kunstiresidentuuri (NART) ruumides ja õuealal. Ajavahemikus kell 12–17 on terve rida harivaid ja meeleolukaid tegevusi, mis pakuvad võimalusi kogu perega Euroopa kultuure avastada.

Integratsiooni Sihtasutuse meeskonnas perepäeva korraldav Jevgeni Timoštšuki arvates on see ideaalne võimalus pere, aga ka sõpradega kokku saada. „Nii väiksemaid kui ka suuremaid ootavad

PEREPÄEVA KAVA LAUPÄEV, 10. MAI 2025 Narva Kunstiresidentuur ehk NART (Joala 18)
12.00 Perepäeva avamine
12.00 Õpitoad õuealal ja ruumides
15.00 Tandemkoori esinemine õuealal ja ühislaulmine
16.00 Peaesineja Curly Strings kontsert õuelaval
17.00 Perepäeva lõpetamine

põnevad ettevõtmised ja ainulaadsed elamused. Näiteks tuntud jutuvestja Polina Tšerkassova viib kuulajad kaasa erinevate Euroopa rahvaste muinastuttude ja lugude maailma. Andekas artist Sylvain Oulala õpetab žongleerimist ja muid tsirkuse saladusi. Kogenud trikijalgpallur Eno Lints õpetab efektseid jalgpallitrikke, mis arendavad osavust ja aitavad viia mängu võidule. Lisaks saab kogu perega kogukonnaaias käed külge panna ja eesti keele maja tandemkoori eestvedamisel laulda. Perepäev tipneb armastatud ansambli Curly Strings hoogsa kontserdiga,“ lisas Jevgeni Timoštšuk.

Perepäeva kava ja esinejatega saab tutvuda Integratsiooni Sihtasutuse veebilehel ja eesti keele maja sotsiaalmeedias. Sündmus on üks piirkondlikke tegevusi, mida sihtasutus korraldab Ida-Virumaal Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika meetme „Lõimumist edendavate kogukondlike tegevuste toetamine“ raames.

Perepäev Narvas

Avasta, loo ja naudi kogu perega!

10. mai 12.00–17.00
Narva Kunstiresidentuur (NART)
Joala 18, Narva

Tasuta!

IISAKU RAAMATUKOGU

raamatusõprade vestlusring

KESKPÄEVA KESKUSTELU

30. aprillil algusega 14.00

Naljakuu aprill

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

13. mai alates 10.00 IISAKU RAHVAMAJAS

Etteregistreerimine (kell 9-15)
telefonil 5323 2454

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20 €, prilliootjatele TASUTA

KUULUTUSED

Müüa lõhutud küttepuid. Mõõdud tellija soovi järgi. Kohaletoomine tasuta. Tel 5836 5868	Kutsetunnistusega arborist pakub oma teenuseid: • ohtlike puude langetamine • puude hoolduslõikus • puude hooldusealane nõustamine • dendroloogiliste hinnangute koostamine • ekasperhinnangute koostamine.	Samas müüa: • lehtpuu haket ko haletoomisega (sõiduauto käruga) 20 €/m³ • küttepuid pakkudena, pikkus vastavalt soovile 30 €/m³. Telefon: 5156932 e- mail: idamets@gmail.com
---	--	--

GALINA OSSIPOVA
PILVI REINOV
HILMA KESKPAIK

ALEKSANDR GRUDKIN
LEMBIT ENNO
ALEKSANDR BRENKIN

KULTUURIKALENDER

• 27. aprillil kell 12 lisaku rahvamas MÄLUMÄNG Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreeruda hiljemalt 26. aprilliks merle.pikhoff@alutagusevald.ee • 27. aprillil kell 18.00–19.30 Kurtna seltsimajas TÄISKASVANUHARIDUSE INFOTUND Infotunnis tutvustatakse tasuta koolitusi, mis on mõeldud Ida-Virumaal elavatele ja töötavatele inimestele. Eelregistreerimine ei ole vajalik. Kaetud kohvilaud • 30. aprillil kell 14 lisaku raamatukogus Raamatusõprade vestlusring KESKPÄEVA KESKUSTELU Naljakuu aprill • 30. aprillil kell 15–18 IISAKU Gümnaasiumi ja rahvamaja juures Teeme Ära talgupäev/ IG kogukonnapäev Korrastame kooli ja rahvamaja vahelist ala 15.00 algus kooli eest 16.30 kogunemine rahvamaja juures Volbrilõke, Kiva mängud, Brain Games õuemängud • 30. aprillil kell 18 Puhatu külaplatsil VOLBRIMÖLL • 3. mail kell 10–12 Mäetaguse raamatukogus UNISTAMISTALGUD Sisesta oma unistus www.hakkablooma.ee Liitu talgutega: www.teemeara.ee • 3. mail kell 11–13 Alajõe raamatukogus UNISTAMISTALGUD Sisesta oma unistus www.hakkablooma.ee Liitu talgutega: www.teemeara.ee • 3. mail kell 11 Kiikla rahvamaja hoov ja kogukonnajutus TALGUPÄEV Kogukonnatalgud: majutusruumide suurpuhastus ja akende pesu, hoovis heakorratööd. Kõigile talgulistele talgueine. Liitu talgutega: www.teemeara.ee • 3. mail kell 11.00-19.00 RaJuVe taluhoovis EESTI VEINITEE HOOAJA AVAMINE JA JAAN TÄTTE KONTSERT RaJuVe kuulub Eesti Veinitee liikmete hulka. Kell 17.00 esineb Jaan Tätte. Kontsert tasuta. Rohkem infot rajuve.ee ja RaJuVe Facebooki lehel • 3. mail kell 14 Kiikla rahvamajas ALEKSEI TUROVSKI JA ANNE ADAMS. LAULE JA LUGUSID LOOMADEST Aleksei jutustab põnevaid ja humoorikaid lugusid loomadest ning illustreerib oma jutustust joonistustega. Anne esitab muusikapalu ja laule, aga ka temaatilisi muusikalisi mõistatusi Pilet 4 €, Kiikla kogukonnatalgutel osalejatele tasuta	• 8. mail kell 13 Pagari seltsimajas VÄÄRIKATE KOKKUSAAMINE „Lauamängude põnev maailm“ Vestlusring kohvilauas Osaluspanus 3 eurot • 8. mail kell 15.30 Pagari seltsimajas VOIMLEMISTUNNID VANUSEGRUPILE 55+ Projekti „Olgem toimekad ja tegasus Pagari!“ raames. Juhendab füsioterapeut Merily Murdsalu. Tasuta • 8. mail kell 18 lisaku rahvamajas Janne Kullamäe makrameenäituse avamine ja makramee töötuba – valmistame küünlakaunistuse või ehte Janne juhendamisel. Osalustasu 10 € • 9. mail kell 12–14 Kurtna seltsimajas LOENGUTE JA TEGEVUSTE SARI: TOIMETULEK JA OSKUS ELADA VANEMAS EAS PAK Projekt 55+ Kõlas arvutispets Marek Lillemaa. Räägime arvutikasutamise võimalustest, rõõmudest ja ohtudest. Tutvume erinevate uudisteportaalidega ning saame teada ChatGPT võimalustest. Kaetud kohvilaud • 9. mail kell 18 Mäetaguse rahvamajas LAMAMISKONTSERT TIIBETI HELIKAUSSIDEGA Sel õhtul saadavad Tiibeti helikausid, gong, etnilised instrumendid ja samaantrumm sind helirännakule. Meeliülendavad helid viivad sügavasse lõdvestumise seisundisse, kus käivituvad organismi enesetervendamise protsessid. Võtta kaasa tekk ja midagi pehmet selja alla. Mõned matid ja pleedid on kohapeal olemas. Osalustasu 15 €, tasumine kohapeal sularahas • 10. mail kell 14 Kurtna seltsimajas VILLIO REINSALU ELULOORAAMATU ESITLUS Esinevad Illuka naisansambel ja Kurtna noorte bänd. Kohapeal saab soetada Villio Reinsalu elulooraamatu hinnaga 20 € • 11. mail kell 17 lisaku rahvamajas PLMF EMADEPÄEVA KONTSERT Mariia-Sofia Dyka (viul), Yevgeniy Kostyrytsky (viul), Johanna Vahermägi (vioola) Sissepääs tasuta • 13. mail kell 10 lisaku rahvamajas HINDPERE OPTIKA SILMADE KONTROLL Kuivsilmatest, silmarõhu mõõtmine, optilised päikeseprillid Silmade kontroll 20 €, prilliootjale tasuta Eelregistreerimine tel 5323 2454 TÄPSEM INFO Alutaguse Huvikeskuse kodulehel www.alutagusehuvikeskus.ee või Alutaguse valla kodulehel www.alutagusevald.ee/kalender Alutaguse Huvikeskus tel 336 6963 ja 5885 9979, huvikeskus@alutagusevald.ee	• 16. mail kell 12 Mäetaguse rahvamajas KULDSE EA KEVADPIDU Tantsuks Reet Linna ja Are Jaama Registreerimine hiljemalt 6. maiks. Alutaguse Vallavalitsus 5280514 ja 3366900 (Mäetaguse) ning üldinfo, Elle Tasane 53320597 (lisaku) ja Asta Talviste 56838929 (lisaku), Hille Karp 5228042 (Tudulinna), Valve Kollo 56959943 (Illuka), Tatjana Ševtšenko 58115491 (Alajõe), Aire Öras 5056024 (Pagari) • 22. mail kell 10–13 lisaku rahvamajas DOONORITE PÄEV • 25. mail kell 12 lisaku rahvamajas MÄLUMÄNG Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 23. maiks merle.pikhoff@alutagusevald.ee • 28. mail kell 17.30–20 Kurtna noortekeskuses KURTNA NOORTEKESKUSE HUVIRINGIDE HOOAJA LÕPETAMISE KONTSERTPIDU Kutsume kõiki noori ja lapsevanemaid kuulama ja vaatama, mida noored on huviringides omandanud. Kohapeal pakutakse masinajättist • 30. mail kell 14 Mäetaguse rahvamajas ALUTAGUSE VALLA NOORTEPÄEV Alutaguse koolinoorte tunnustamine. Peaesineja Liis Lemsalu • 31. mail Tudulinna kogukonnamas TUDULINNA PÕHIKOOLI KOKKUTULEK Tudulinna hariduse andmise 180. aastapäev Kell 10–16 on koolimaja ukсед avatud. Kell 10.30 avasõnad mälestuste paigas, seejärel küünalde süütamine kalmistul Kell 13 kontsert rahvamajas, järgneb koosviibimine. Koolimajas näitus ja kohvik (kell 10–12.30), rahvamajas kohvik kell 12.30 • 27. mail kell 10–12 Kurtna seltsimajas KÄSITÖÖTUND Dekoratiivlambi meisterdamine Juhendaja Karin Tartlan Osalustasu 12 €
--	---	---

NÄITUSED

- Veebruar–aprill Maadaami lapitöönaitus Kiikla rahvamajas
- Märts–aprill Avo Kiire maalinäitus lisaku raamatukogu trepigaleriis
- Aprill–mai esemenäitus „Kui munad peavad pühi“ lisaku raamatukogus
- Märts – 5. mai Janne Kullamägi makrameenäitus Mäetaguse rahvamajas
- Alates 7. maist Dmitri Kuzmini maalinäitus Mäetaguse rahvamajas
- Alates 8. maist Janne Kullamägi makrameenäitus lisaku rahvamajas
- 8. märts – 30. aprill Kivinõmme külas elava 17. aastase Elizaveta Sergejeva maalinäitus Kuremäe raamatukogu kaminasaalis

T-R 9–16 Iisaku Kihelkonna Muuseumis võimalik tutvuda vadjatoa püsiekspositsiooniga ja poluverniku mehe igapäeva riietega (mis on soetatud Eesti Rahvakultuurikeskuse Virumaa projekti toel) ja Kairi Orava kootud ja õmmeldud püksid, särk ja kussak (vöö).

Õnnitleme
aprillikuu
sünnipäevalapsi

ARMILDA RENNEL	99
KÄTHE KIVIL	93
ANASTASIYA SPIRIDONOVA	92
LIUDMYLA INIAVINA	92
HETTI PUUR	92
FAINA ŠAPOVALOVA	92
ALLA JOA	92
VILMA PALMET	91
LEMBIT PÄRN	91
MIKHAIL BYCHKOV	89
JUTA ALT	89
RAISSA REŠETNIKOVA	87
MILITSA REEST	86
GALINA KALLAST	86
MUZA KLEMENTJEVA	86
RIMMA PÄRNITS	85
MAARJA VALDRE	84
LIUDMILA BORISOVA	84
BORISS LANTOV	84
TIINA SABOLOITNI	84
EVE SÄDE	83
MALLE INNOS	83
MAIE SUDER	83
AIME KUUSK	83
LINDA KULBRE	83
MARGE PIHLAK	82
EINO AUTOR	82
TÖNN LEPIK	81
ALEXANDER PONOMAREV	81
KAJA ROOST	81
AILI VOOL	81
SIRJE HALJASMETS	81
PAUL SOPPE	80
AIME REBANE	80
LJUDMILA MESI	80
ULJAS PÖLLU	75
VLADIMIR ŠARKOV	75
VASSILI GITA	75
VLADIMIR PETERSON	75
TSIITA PAJULA	75
KLAVDIA RIIMAST	75
LEONIDA KUZMINA	75
TATJANA LUPANOVA	75
TATIANA CHEREPOVA	75
ÜLO KANN	70
VIKTOR VALDRE	70
JOHAN RÄTSEPP	70
GALINA TITKO	70
TATJANA ŠTŠEBERINA	70

Ülo Kann

õnnitleme juubeli puhul!

Soovime pikka iga, tervist,
edu ja õnne isiklikus elus!

Uusküla elanikud

